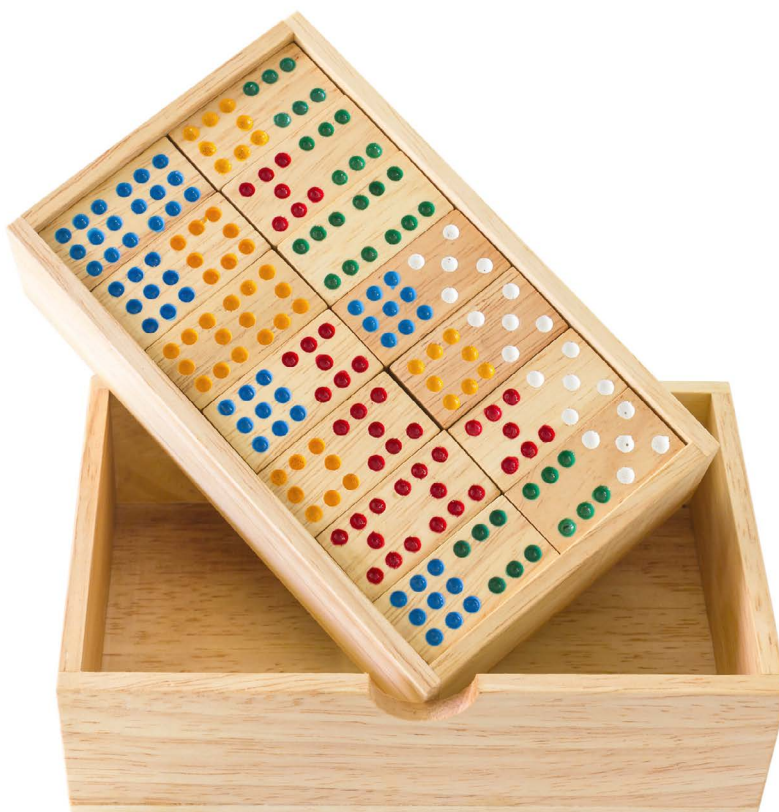

Biuletyn MSSF Naprzeciw standardom

W tym wydaniu:

1. Wspólne spotkanie poświęcone rozliczaniu przychodów (lipiec 2015 r.)
2. RMSR proponuje doprecyzowanie MSSF 15
3. RMSR odracza datę wejścia w życie MSSF 15
4. RMSR proponuje poprawki do MSR 19 i KIMSF 14 w celu wyjaśnienia dwóch kwestii
5. RMSR wydaje projekt zmian do Założeń koncepcyjnych

Wspólne spotkanie poświęcone rozliczaniu przychodów (lipiec 2015 r.)

Wprowadzenie

Celem działalności TRG nie jest wydawanie wytycznych, lecz zbieranie informacji zwrotnych o potencjalnych problemach związanych z wdrożeniem MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” (zwanego dalej „nowym standardem”). Poprzez analizę i omówienie problemów związanych z wdrożeniem, TRG pomoże obu Radom zdecydować, czy powinny inicjować dodatkowe działania w rodzaju doprecyzowania pewnych kwestii czy rozszerzenia wytycznych. W skład TRG wchodzi osoby odpowiedzialne za sporządzanie sprawozdań finansowych, biegli rewidenci i użytkownicy sprawozdań finansowych „reprezentujący wiele branż, lokalizacji oraz organizacji publicznych i prywatnych”. W spotkaniach TRG uczestniczą członkowie RMSR i RSRF. Na spotkania grupy zapraszani są również przedstawiciele Amerykańskiej Komisji ds. Papierów Wartościowych i Giełd (SEC), Amerykańskiej Rady ds. Nadzoru Księgowego Spółek Publicznych (PCAOB), Międzynarodowej Organizacji Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO) i Amerykańskiego Instytutu Licencjonowanych Księgowych (AICPA) w charakterze obserwatorów.

Szczegółowe informacje dotyczące TRG oraz [materiały ze spotkań](#) poświęcone omawianym tu zagadnieniom można znaleźć na [stronie internetowej RMSR](#).

TRG zgodziła się zasadniczo z analizami i wnioskami opracowanymi przez pracowników RMSR i RSRF w odniesieniu do tematów 1, 2, 5, 6, 7, 8 i 9, wobec czego nie zaleciła zmian do nowego standardu. Tematy 3 i 4 TRG przewidziane są na kolejnych spotkaniach.

Temat 1: Zapłata należna klientowi

Opis sytuacji

Trzy niżej przedstawione zagadnienia omawiano na spotkaniach TRG w dniach 26 stycznia i 30 marca 2015 r., ale nie osiągnięto porozumienia (patrz: czerwcowe wydanie Biuletynu MSSF Deloitte dotyczące wspólnego spotkania poświęconego rozliczaniu przychodów).

- Kwestia 1: *Ocena, które płatności na rzecz klienta wchodzić w zakres wytycznych dotyczących zapłaty należnej klientowi.* W dokumencie Agenda Paper 37 przedstawiono trzy poglądy:
 - Pogląd A: Jednostki sprawozdawcze powinny oceniać wszystkie płatności należne klientowi.
 - Pogląd B: Jednostki sprawozdawcze powinny oceniać zapłatę należną klientowi tylko w kontekście zawartej z nim umowy (lub kilku umów).
 - Pogląd C: Jednostki sprawozdawcze powinny oceniać zapłatę należną klientowi tylko w kontekście zawartej z nim umowy (lub kilku umów) i klientowi działającemu w ramach łańcucha dystrybucji tej umowy.

Pracownicy RMSR i RSRF zauważyli, że w poprzednich dyskusjach członkowie TRG nie zgadzali się z poglądem C, ale część z nich popierała pogląd A lub pogląd B. Niektórzy członkowie byli zdania, że pogląd A zmusi jednostkę do oceny i dokumentowania każdej wyodrębnionej płatności na rzecz klienta, co może być niewykonalne lub generować zbędne koszty. Zdaniem innych, pogląd B może uniemożliwić jednostce identyfikację płatności na rzecz klienta faktycznie związanych z zawartą z nim umową. Ostatecznie członkowie TRG ustalili, że odpowiednie będzie „rozsądne” zastosowanie poglądów A i B (w przeciwieństwie do zastosowania „rygorystycznego”) i że wewnętrzne procesy i mechanizmy kontrolne jednostki sprawozdawczej umożliwią identyfikację płatności na rzecz klienta, które mogą być związane z umowami generującymi przychody.

- Kwestia 2: *Określenie, kto jest klientem jednostki w kontekście zastosowania wytycznych dotyczących zapłaty dla klienta – członkowie TRG przedstawili następujące poglądy na tę kwestię:*
 - Pogląd A: Klienci jednostki to wyłącznie podmioty w ramach łańcucha dystrybucji.
 - Pogląd B: Klienci jednostki obejmują zarówno podmioty w ramach łańcucha dystrybucji, jak i klientów tych podmiotów, którzy mogą znajdować się poza łańcuchem dystrybucji.

Pracownicy podkreślili, że na poprzednich spotkaniach większość członków TRG zgodziła się z poglądem B i wskazała, że w relacji zleceniodawca – agent pozycję agenta mogą mieć zarówno klienci podstawowi, jak i odbiorcy końcowi, uznani za klientów klienta podstawowego. W stosunku do obu poglądów członkowie TRG zgodzili się, że zobowiązanie umowne do uiszczenia zapłaty na rzecz klienta (np. spoza łańcucha dystrybucji) zostałoby uznane za płatność na rzecz klienta.

- Kwestia 3: *Ustalenie, czy wytyczne dotyczące momentu ujęcia płatności należnej klientowi dadzą się uzgodnić z wytycznymi dotyczącymi zapłaty zmiennej.* W tej kwestii członkowie TRG wyrazili następujące poglądy:

- Pogląd A: Wytyczne dotyczące zapłaty zmiennej dadzą się uzgodnić z drugą wytyczną dotyczącą zapłaty na rzecz klienta (par. 72 MSSF 15), ponieważ nie cała zapłata na rzecz klienta ma charakter zmienny. (Pogląd ten zgadza się z zaleceniem zamieszczonym w dokumencie TRG Agenda Paper 28, omawianym na spotkaniu TRG w marcu 2015 r.)
- Pogląd B: Wytyczne dotyczące zapłaty zmiennej są sprzeczne z drugą wytyczną dotyczącą zapłaty na rzecz klienta.

Pracownicy Rad zauważyli, że poparcie dla tych poglądów było podzielone. Niektórzy członkowie TRG byli przeciwni pogładowi A, ponieważ niesłusznie zawęża on zakres wynagrodzenia zmiennego, który ich zdaniem powinien być szeroki. Zwolennicy poglądu A byli zdania, że (1) pewne typy płatności na rzecz klienta mogą spełniać definicję zapłaty zmiennej (i że wobec tego konieczna byłaby korekta ceny transakcyjnej) i (2) inne płatności nie spełniają definicji zapłaty zmiennej (wobec czego konieczna byłaby późniejsza redukcja przychodów).

Zwolennicy poglądu B uważali, iż (1) wytyczne dotyczące należnej zapłaty są sprzeczne z wytycznymi dotyczącymi zapłaty zmiennej i prowadziłyby do powstania czasowych różnic w ujmowaniu zmniejszenia ceny transakcyjnej oraz (2) „druga” wytyczna jest sprzeczna z wprowadzoną w nowym standardzie zasadą, że cena transakcyjna powinna być „kwotą zapłaty, którą jednostka spodziewa się otrzymać”.

Dodatkowe informacje zamieszczono w dokumencie [TRG Agenda Paper 37](#).

Podsumowanie

Członkowie TRG potwierdzili swoje poprzednie wnioski dotyczące kwestii 1 i 2. Ponadto osiągnęli ogólne porozumienie w kwestii 3 i nie zalecili zmian do standardu. Ogólnie zgodzono się, że zasada przyjęta w nowym standardzie (tj. że cena transakcyjna powinna odzwierciedlać kwotę zapłaty, jaką jednostka spodziewa się otrzymać) jest właściwa. Wielu członków TRG uważało również, że zawarte w nowym standardzie wytyczne dotyczące zapłaty zmiennej i „druga” wytyczna dadzą się pogodzić i że problemy z wdrożeniem dotyczyłyby najprawdopodobniej szczególnych okoliczności.

Temat 2: Zakres – karty kredytowe

W przeciwieństwie do amerykańskich US GAAP, MSSF nie zawiera szczegółowych wytycznych dotyczących kart kredytowych. Wobec tego niżej omawiana kwestia dotyczy przede wszystkim użytkowników amerykańskich US GAAP, ale w pewnych przypadkach muszą ją również uwzględnić przedsiębiorstwa sporządzające sprawozdania zgodnie z MSSF.

Opis sytuacji

Zgodnie z obowiązującymi obecnie amerykańskimi US GAAP karty kredytowe rozlicza się zgodnie ze standardem ASC 310 Receivables (który obejmuje cztery części: Overall, Nonrefundable Fees and Other Costs, Loans and Debt Securities Acquired with Deteriorated Credit Quality, and Troubled Debt Restructurings by Creditors). Instrumenty finansowe wchodzące w zakres innych standardów niż standard dotyczący przychodów wyłączone z zakresu nowego standardu, chyba że inne standardy „nie określają sposobu wyodrębniania i/lub początkowej wyceny jednej lub kilku części umowy”. Interesariusze mieli jednak wątpliwości, czy umowy dotyczące kart kredytowych lub szczególne cechy takich umów wchodzą w zakres nowego standardu dotyczącego przychodów gdyż często charakteryzują się (1) różnymi cenami, (np. w przypadku opłat rocznych lub z dołu), (2) różnymi cechami (mogą np. zawierać usługi firm „concierge”, program wynagradzania) oraz (3) różnymi stronami transakcji (np. wystawca, posiadacz, sieć, centra autoryzacji).

Wobec tego pracownicy RSRF przeprowadzili analizę następujących kwestii (mających znaczenie przy stosowaniu amerykańskich US GAAP):

- Kwestia 1: Czy prawa i obowiązki wynikające z umowy zawartej między bankiem wydającym kartę a klientem wchodzą w zakres nowego standardu dotyczącego rozliczania przychodów? Badania przeprowadzone przez pracowników RSRF wykazały, że wszystkie opłaty za karty kredytowe rozlicza się obecnie zgodnie z ASC 310, ponieważ mają związek z działalnością kredytową (tj. są podobne do prowizji kredytowych). Pracownicy stwierdzili również, że nowy standard nie uwzględnia poprawek do ASC 310. Wobec tego ich zdaniem jednostki sprawozdawcze nadal będą rozliczać usługi świadczone w zamian za opłaty dotyczące kart kredytowych zgodnie z ASC 310, a nie z nowym standardem. Podkreślono jednak, że w ramach przeciwdziałania nadużyciom jednostki sprawozdawcze muszą dokonać oceny, czy opłaty dotyczące kart

kredytowych i usług należy rozliczać zgodnie z nowym standardem, jeżeli wydanie karty nie jest planowym elementem umowy (np. jeżeli kartę wydano w związku z (1) przekazaniem pojazdu lub (2) świadczeniem usług zarządzania aktywami).

- Kwestia 2: Czy program zachęt dla posiadaczy kart, zawarty w umowie wydania karty przez bank, wchodzi w zakres nowego standardu? Pracownicy RSRF podkreślili, że jednostki sprawozdawcze podejmują decyzje o zakresie stosowania na podstawie subiektywnej oceny, która powinna wynikać z określonych faktów i okoliczności. Zwrócono jednak uwagę, że jeżeli jednostka uzna, iż umowa karty kredytowej wchodzi w zakres ASC 310, związany z nią program zachęt również wchodzi w zakres tego standardu. Przedstawiono również kryteria określania sposobu rozliczania programów zachęt dla jednostek, które uznają, że program zachęt wchodzi w zakres nowego standardu.

Dodatkowe informacje zamieszczono w dokumencie [TRG Agenda Paper 36](#).

Podsumowanie

Członkowie TRG zgodzili się zasadniczo z wnioskami pracowników RSRF w obu kwestiach, dotyczących głównie amerykańskich US GAAP. Niektórzy członkowie TRG przyznali, że (1) podobne problemy dotyczące zakresu mogą dotyczyć MSSF i (2) ponieważ MSSF nie zawierają wytycznych dotyczących opłat za karty kredytowe, mogą pojawić się różnice w zastosowaniu US GAAP i MSSF. Ponadto członkowie TRG i inni obserwatorzy potwierdzili, że jednostki sprawozdawcze nie powinny „z definicji” odwoływać się do wytycznych zawartych w ASC 310 w przypadku wszystkich umów kart kredytowych. Jeżeli dana transakcja obejmuje dobra czy usługi (albo jedno i drugie), w oczywisty sposób niezwiązane z umową karty kredytowej, konieczna będzie dodatkowa analiza. Jeden z pracowników RSRF podkreślił, że pracownicy obu Rad są świadomi innych potencjalnych problemów dotyczących zakresu zastosowania standardu i wskazał, że intencją dokumentu Agenda Paper 36 jest określenie założeń, które umożliwią wyznaczenie zakresu i kwestii wymagających analizy w związku z zastosowaniem MSSF 15 (np. par 21 dokumentu).

Temat 3: Praktyczne rozwiązanie portfelowe i ograniczenie dotyczące zapłaty zmiennej

Opis sytuacji

Nowy standard przewiduje dwie metody szacowania zapłaty zmiennej: (1) jako wartości prognozowanej i (2) jako najbardziej prawdopodobnej kwoty. W przypadku zastosowania metody wartości prognozowanej, przy dokonywaniu szacunków jednostka może korzystać z informacji zawartych w innych, podobnych umowach. Zgodnie z ogólnym celem standardu jednostka ma również możliwość korzystania z metody portfelowej dla ułatwienia rozliczania grupy umów o podobnych cechach (zamiast rozliczać każdą z nich indywidualnie). Ułatwienie to można jednak zastosować tylko wówczas, gdy jednostka przewiduje, iż wyniki nie będą znacząco odbiegać od zastosowania wytycznych do poszczególnych umów (par. 4 MSSF 15).

Interesariusze mieli wątpliwości, czy uwzględnianie informacji pochodzących z innych, podobnych umów, oznacza, że jednostka stosuje metodę portfelową (a zatem musi spełnić warunek niewystępowania znaczących różnic w wynikach).

Kwestia wynika częściowo z przykładu 22 „Prawo do zwrotu”, zamieszczonego w nowym standardzie (par. w przykładach ilustrujących: PI110 - PI115 MSSF15), omawiającego przypadek zapłaty zmiennej o dwóch możliwych wynikach. Wielu interesariuszy oczekiwało, że w przykładzie tym, przy szacowaniu zapłaty zmiennej, jednostka skorzysta z metody najbardziej prawdopodobnej kwoty. Zastosowała ona jednak metodę wartości prognozowanej „ponieważ zawarła wiele umów o podobnych cechach” (patrz par. 6 dokumentu Agenda Paper 38). W przykładzie mówi się, że jednostka zastosowała ułatwienie w formie rozliczania umów jako portfela zgodnie z wytycznymi nowego standardu, co sugeruje, że dokonała uprzednio oceny, czy wyniki rozliczenia w formie portfela nie będą znacząco odbiegać od wyników rozliczania każdej umowy osobno.

W dokumencie Agenda Paper 38 pracownicy omawiali zmodyfikowaną wersję przykładu 22 i stwierdzili, że wyniki rozliczenia metodą wartości prognozowanej i metodą portfelową nie będą się znacząco różnić. Ponownie podkreślono, że (1) choć jednostka sprawozdawcza ma obowiązek ocenić możliwość skorzystania z ułatwienia portfelowego, nie musi to być ocena ilościowa; (2) jednostka może uwzględnić informacje pochodzące z podobnych umów; (3) takie postępowanie nie jest równoważne z zastosowaniem metody portfelowej.

Ponadto interesariusze mieli wątpliwości, czy cena transakcyjna oszacowana metodą wartości prognozowanej musi być różna od ceny oszacowanej dla indywidualnej umowy. Pracownicy Rad omawiali tę kwestię w kontekście przykładu, ale nie sformułowali zalecenia. Jak napisano w dokumencie Agenda Paper 38, członkowie TRG prezentowali następujące opinie:

- Opinia A: Cena transakcyjna powinna ograniczać się do najwyższej kwoty, stanowiącej zarówno możliwy wynik umowy, jak i wynik [wysoce] prawdopodobny (tj. cena transakcyjna może być tylko jednym z możliwych wyników).
- Opinia B: Cena transakcyjna nie podlega automatycznej redukcji przez ograniczenia kwoty zapłaty zmiennej (tj. może być kwotą, która nie jest jednym z możliwych wyników).

Zwolennicy opinii A wskazywali, że par. 4 MSSF 15 określa sposób rozliczania pojedynczych umów, wobec czego jednostka nie może ująć przychodu w kwocie niestanowiącej potencjalnego wyniku pojedynczej umowy. Zwolennicy opinii B uważają, że zastosowanie tego ograniczenia nie stanowi automatycznej negacji wyniku metody szacowania, jeżeli umożliwia ona dokładniejsze obliczenie zapłaty, którą jednostka spodziewa się otrzymać; (2) jeżeli metoda prognozowanej wartości umożliwia dokładniejsze obliczenie ceny transakcyjnej, kwota ta nie musi być jednym z możliwych wyników.

Dodatkowe informacje zamieszczono w dokumencie [TRG Agenda Paper 38](#).

Podsumowanie

Członkowie TRG zgodzili się zasadniczo z poglądem pracowników Rad, iż uwzględnianie informacji pochodzących z innych, podobnych umów przy szacowaniu kwoty metodą prognozowanej wartości nie musi być równoważne z zastosowaniem metody portfelowej.

Ponadto część członków TRG preferowała opinię B w odniesieniu do szacowania ceny transakcyjnej metodą wartości prognozowanej. Choć niektórzy członkowie TRG wyrażali obawę, że zgodnie z opinią B dotyczącą podanego przykładu kwota wykazana może nie stanowić możliwego wyniku, inni zgodzili się, że jeżeli jednostka posiada portfel umów (lub zawarła umowy, których wynik może być różny), właściwe wydaje się zastosowanie metody prognozowanej wartości. Członek RFRS wyraził opinię, że zamiast sprawdzać, czy cena transakcyjna oszacowana metodą prognozowanej wartości może stanowić kwotę niebędącą możliwym wynikiem indywidualnej umowy, sensowniej byłoby określić, kiedy jednostka powinna stosować metodę prognozowanej wartości. Poprosił pracowników Rad o opracowanie projektu takich wytycznych (wraz z problemami do rozważenia) w protokole ze spotkania odbytego w lipcu 2015 roku. Pracownicy zgodzili się streścić swoje poglądy i zwrócą się do TRG o ocenę tego streszczenia. W efekcie, w zależności od wsadu TRG, kwestia ta może stać się przedmiotem dyskusji na kolejnym spotkaniu.

Temat 4: Umowy wykonane – okres przejściowy

Opis sytuacji

Metoda zmodyfikowanego zastosowania retrospektywnego w okresie przejściowym zakłada, że jednostki będą stosowały nowy standard tylko do umów niewykonanych na dzień jego zastosowania po raz pierwszy. Nowy standard stanowi, że umowę uznaje się za wykonaną, jeżeli jednostka przekazała klientowi wszystkie dobra lub usługi zidentyfikowane zgodnie z obecnie stosowanymi zasadami rachunkowości.

Pracownicy Rad przeanalizowali następujące kwestie zgłoszone przez interesariuszy (głównie dotyczące amerykańskich US GAAP, choć zdaniem pracowników podobne problemy mogą pojawić się wśród użytkowników MSSF):

- Kwestia 1: Kiedy umowę uznaje się za wykonaną w kontekście zastosowania zmodyfikowanej metody retrospektywnej? Zgodnie z nowym standardem zobowiązanie do realizacji świadczeń uznaje się za wypełnione, kiedy jednostka przekazuje kontrolę nad przyrzeczonymi dobrami lub usługami (składającymi się na to zobowiązanie) klientowi. W obecnej wersji amerykańskich US GAAP wykonanie umowy jest równoznaczne z przeniesieniem na klienta ryzyka i korzyści. Zasada przeniesienia kontroli jest zatem nowością, co powoduje problemy z uznaniem umów za wykonane w okresie przejściowym. Mogą na przykład istnieć umowy, w ramach których wszystkie dobra lub usługi przekazano zgodnie z opisem zamieszczonym w nowym standardzie, ale na dzień przejścia na nowy standard część przychodu odroczone zgodnie z amerykańskimi US GAAP.
- Kwestia 2: Jak należy rozliczać umowy wykonane po przyjęciu nowego standardu? Interesariusze mieli wątpliwości, czy umowy uznane za wykonane w okresie przejściowym nadal powinny być rozliczane zgodnie z amerykańskimi US GAAP po przyjęciu nowego standardu, jeżeli nie zakończono jeszcze rozliczania wszystkich transakcji (np. jeżeli zgodnie z amerykańskimi US GAAP nie ujęto jeszcze całego przychodu ze względu na niepewność jego odzyskania, zmienność lub niepewność kwoty). Wynika z tego, że nie jest jasne, czy jednostki sprawozdawcze powinny wykazywać pozostałe części wynagrodzenia z takich umów jako przychody, czy jako kapitał własny. Pracownicy Rad nie sformułowali wniosków dotyczących powyższych kwestii. Zaprezentowali kilka przykładów i dwa poglądy dotyczące każdego z nich.

Dodatkowe informacje zamieszczono w dokumencie [TRG Agenda Paper 42](#).

Podsumowanie

Członkowie TRG zgodzili się, że zgodnie ze zmodyfikowaną metodą zastosowania retrospektywnego, przewidzianą w nowym standardzie, jednostki sprawozdawcze powinny dokonać oceny, czy dobra i usługi zostały przekazane klientowi, zgodnie z bieżącymi wytycznymi dotyczącymi ujmowania przychodu. Ponadto przyznali, że oceny takiej należy dokonać bez względu na to, czy zakończono już rozliczanie danej umowy (tj. niezależnie od tego, czy jednostka otrzymała już całe wynagrodzenie umowne lub czy wygenerowała wszystkie przychody odpowiadające otrzymanym środkom pieniężnym). Członkowie TRG nie uzgodnili, czy umowy zakończone należy rozliczać w okresie przejściowym zgodnie z aktualnymi, czy z nowymi wytycznymi. Członkowie TRG z Londynu poparli zastosowanie obecnej wersji MSSF, zaś członkowie z USA byli zwolennikami stosowania nowego standardu. Niektórzy amerykańscy członkowie TRG podnosili następujące kwestie:

- W przypadku umów wykonanych, z których przychodów nie ujęto na dzień przejścia na nowy standard, przychody odroczone należy odpisać w ramach korekty z tytułu skumulowanego wpływu. Ponadto jednostki sprawozdawcze powinny wykazywać przyszłe płatności pieniężne, dokonane po dacie przejścia na nowy standard (które zgodnie z amerykańskimi US GAAP ujęto by jako przychody), jako korektę zysków zatrzymanych, zamiast ujmować je w rachunku zysków i strat, by uniknąć stosowania mieszanego modelu ujmowania przychodów po przyjęciu nowego standardu. TRG przyznała, że wskutek tego pewne przychody i koszty mogą nigdy nie znaleźć się w rachunku wyników, ale jeden z członków zauważył, że jednostki sprawozdawcze najprawdopodobniej przedstawiają skutki przejścia zgodnie z wymogami dotyczącymi ujawniania informacji, zawartymi w nowym standardzie.
- Pewne umowy (np. gwarancje czy programy lojalnościowe) należy wyłączyć z wytycznych dotyczących okresu przejściowego, nawet jeżeli wchodzą w zakres nowego standardu, jeżeli jednostka stwierdzi, że zgodnie z obecnie obowiązującymi amerykańskimi US GAAP nie są to składniki przychodów. Wobec tego zobowiązania ujęte na dzień przejścia pozostaną w bilansie jednostki sprawozdawczej do chwili uregulowania, a wydane później gwarancje lub uzyskane punkty lojalnościowe zostaną rozliczone zgodnie z nowym standardem (wraz z ewentualnymi zobowiązaniami do realizacji świadczeń). Ze względu na różnicę poglądów pracownicy Rad zgodzili się na uwzględnienie opinii zwrotnej TRG w odniesieniu do pewnych sekwencji zdarzeń. Po uzyskaniu dodatkowych opinii od TRG pracownicy Rad określą, czy temat ten wymaga jeszcze omówienia na kolejnym spotkaniu TRG.

Temat 5: Zastosowanie postanowienia dotyczącego serii i alokacja zapłaty zmiennej

Opis sytuacji

Dla ułatwienia zastosowania, nowy standard zawiera postanowienie, umożliwiające jednostce sprawozdawczej uznanie za zobowiązanie do realizacji świadczeń przyrzeczenia przekazania „serii wyodrębnionych dóbr lub usług, w zasadzie jednakowych i przekazywanych klientowi zgodnie z tym samym schematem” („wytyczne dotyczące serii”). Par. 23 MSSF 15 stanowi, że seria wyodrębnionych dóbr lub usług jest przekazywana klientowi zgodnie z tym samym schematem, jeżeli każde wyodrębnione dobro lub usługa spełnia kryteria uznania za zobowiązanie do realizacji świadczeń wypełniane w okresie czasu i jeżeli do każdego wyodrębnionego dobra lub usługi zastosowano by tę samą metodę oceny stopnia wypełnienia tego zobowiązania. Przyznając, że kwestie omawiane w dokumencie TRG Agenda Paper 39 dublują się częściowo z tematyką Agenda Paper 40 (patrz temat 6) i Agenda Paper 41 (patrz temat 7), pracownicy Rad zaznaczyli w dokumencie Agenda Paper 39, że interesariusze zwracali uwagę na różne problemy wdrożeniowe dotyczące zobowiązań do realizacji świadczeń zawartych w umowach długoterminowych – czy spełniają one kryteria rozliczania zgodnie z wytycznymi dotyczącymi serii. Szczególną uwagę zwrócono na trzy kwestie:

- W jaki sposób jednostka sprawozdawcza ma sprawdzić, czy wyodrębnione dobra lub usługi są zasadniczo takie same dla celów zastosowania wytycznych dotyczących serii?
- Czy zapłatę uznaje się za zmienną, jeżeli umowa określa stałą cenę jednostkową produkcji, ale nie określa wielkości produkcji?
- Czy zapłatę zmienną powinno się alokować na podstawie indywidualnych cen sprzedaży poszczególnych zobowiązań do realizacji świadczeń (czy może wyodrębnionych dóbr i usług)?

Analizując powyższe zagadnienia pracownicy Rad przedstawili następujące przykłady (uznano, że wszystkie spełniają wymogi warunkujące ujmowanie przychodu w czasie):

- Przykład A: Nabywca i sprzedawca podpisują dziesięcioletnią umowę outsourcingu systemu informatycznego, w ramach której sprzedawca przyrzeka dostarczać w trybie ciągłym usługi informatyczne przez okres obowiązywania umowy. Dostarczanie usług outsourcingowych obejmuje wykonywanie przez sprzedawcę różnorodnych czynności. Cena usługi jest określona i ulega obniżeniu w okresie obowiązywania umowy. Ilość usług natomiast nie została określona.
- Przykład B: W ramach dziesięcioletniej umowy o przetwarzanie transakcji, sprzedawca zobowiązuje się zapewnić ciągły dostęp do systemu w okresie obowiązywania umowy. W ramach zapłaty sprzedawca usługi otrzymuje opłatę zaliczkową w chwili zawarcia umowy, opłatę stałą od każdej transakcji oraz procent całkowitej wartości pieniężnej przetworzonych transakcji. Nie ustalono jednak liczby transakcji.
- Przykład C: Firma świadcząca usługi zarządzania hotelem zawiera dwudziestoletnią umowę o zarządzanie nieruchomościami klienta. Wynagrodzenie usługodawcy to 1% miesięcznych przychodów z wynajmu, zwrot poniesionych kosztów zatrudnienia oraz roczna zachęta wysokości 8% zysku operacyjnego brutto.
- Przykład D: Francyzodawca udziela francyzobiorcy licencji na korzystanie z nazwy handlowej i sprzedaż produktów w okresie obowiązywania zawartej umowy (10 lat). Francyzodawca otrzymuje za to opłatę stałą plus 5% wartości sprzedaży francyzobiorcy.

Choć Agenda Paper 39 obejmuje analizę i wnioski dotyczące powyższych przykładów, opracowane przez pracowników Rad, poniżej omówiono plan analizy problemów dotyczących wdrożenia (1) etapów zastosowania 2, 3, 4 i 5 nowego modelu ujmowania przychodów oraz (2) przykładu C przedstawionego w dokumencie Agenda Paper.

Etap 2: Identyfikacja zobowiązania do realizacji świadczeń

Pracownicy Rad uznali, że jednostka sprawozdawcza będzie musiała określić (1) charakter usług przyrzeczonych klientowi oraz (2) stwierdzić, czy przyrządzone usługi są wyodrębnione i zasadniczo takie same. Interesariusze mieli wątpliwości co do zakresu interpretacji sformułowania „zasadniczo takie same”. Pracownicy Rad uznali, że w przykładzie C przyrządzone usługi mają charakter jednej, zintegrowanej usługi zarządczej złożonej z odrębnych działań (np. zarządzanie pracownikami hotelu, usługi księgowe, szkolenia, zaopatrzenie). Podkreślili, że choć usługi te mogą zmieniać się z dnia na dzień, usługa zarządzania ma charakter zintegrowany. Wobec tego pracownicy Rad uznali, że zintegrowana usługa zarządzania stanowi pojedyncze zobowiązanie do realizacji świadczeń, a nie kilka zobowiązań (odpowiadających poszczególnym czynnościom lub zestawom czynności).

Etap 3: Określenie ceny transakcyjnej

Pracownicy Rad zauważyli, że umowna zgoda na dostarczenie niesprecyzowanej ilości usług w okresie obowiązywania umowy obejmuje zapłatę zmienną (tj. sumaryczna zapłata zależy od ilości usług dostarczonych klientowi). W przykładzie C roczna opłata motywacyjna i udział w miesięcznych przychodach z wynajmu stanowią zapłatę zmienną, ponieważ nie ustalono jej kwoty. Co więcej, nie ustalono liczby godzin pracy, za które przysługuje zwrot kosztów, co w kontekście charakteru świadczonych usług również stanowi zapłatę zmienną.

Etap 4: Alokacja ceny transakcji do zobowiązań do realizacji świadczeń

Celem etapu 4 jest alokacja ceny transakcyjnej do wyodrębnionych dóbr lub usług „w kwocie odzwierciedlającej kwotę zapłaty, którą jednostka sprawozdawcza spodziewa się otrzymać” w momencie przekazania dobra lub usługi klientowi na podstawie indywidualnej ceny sprzedaży poszczególnych dóbr lub usług. Jeżeli jednak spełnione są kryteria z par. 84-86 MSSF 15, tej metody alokacji nie można zastosować do zapłaty zmiennej. Wobec tego pracownicy Rad uznali, że przy określaniu odpowiedniej metody alokacji, prowadzącej do osiągnięcia celu, jednostki sprawozdawcze powinny kierować się subiektywną oceną. Jeżeli chodzi o przykład C, pracownicy Rad byli zdania, że alokowanie zapłaty zmiennej na poszczególne miesiące spełniłoby cel alokacji, ponieważ kwota ta

odpowiada wartości przekazanej w każdym miesiącu klientowi. Analogicznie podkreślono, że zapłatę zmienną związaną ze zwrotem kosztów zatrudnienia można alokować na poszczególne dni (choć ze względów praktycznych łatwiej jest alokować miesięcznie). Ponadto pracownicy Rad wyrazili pogląd, że roczna opłata motywacyjna mogłaby odzwierciedlać wartość dostarczoną klientowi, a zatem można ją alokować do okresów rocznych.

Etap 5: Ujęcie przychodów w chwili wypełnienia zobowiązań przez jednostkę

Analizując przykład C pracownicy Rad stwierdzili, że podmiot świadczący usługi zarządzania hotelem może ująć miesięczną opłatę zmienną i zwrot kosztów zatrudnienia w chwili realizacji usług za dany miesiąc. Ponadto jednostka sprawozdawcza (przestrzegając ograniczenia dotyczącego zapłaty zmiennej) może szacować roczną opłatę motywacyjną i ujmować ją w okresie rocznym na podstawie powszechnie stosowanych mierników stanu zaawansowania prac.

Zauważono również, że cykl ujmowania przychodów w każdym omawianym przykładzie nie stanowi ujęcia w odniesieniu do wielu dóbr i usług (szczegółowe informacje omówiono w temacie 7), lecz wynika z procesu alokacji na etapie 4.

Dodatkowe informacje zamieszczono w dokumencie [TRG Agenda Paper 39](#).

Podsumowanie

Członkowie TRG zgodzili się z pracownikami Rad i uznali, że codzienne działania nie muszą być identyczne, by być uznane za „zasadniczo takie same”. Uznali, że dokument Agenda Paper 39 opracowany przez pracowników TRG i podane przykłady dostarczają podstaw do zastosowania wytycznych, choć w praktyce rodzaje umów o świadczenie usług mogą być znacznie bardziej złożone od omawianych w tym dokumencie. Niektórzy członkowie TRG wyrażali przekonanie, że przykład z franczyzą należy usunąć z tematu 5, ponieważ nowy standard zawiera szczegółowe wytyczne wdrożeniowe dotyczące licencji. Ponadto kilku członków TRG wyraziło obawę, że okoliczności podane w przykładach, przytoczonych w dokumencie Agenda Paper mogą budzić wątpliwości dotyczące rozliczania zakupów o charakterze opcjonalnym (tj. w kontekście określania i alokacji zapłaty zmiennej omawianych w temacie 5). Pracownicy Rad uznali obawy członków TRG i stwierdzili, że problemy wdrożeniowe dotyczące zakupów o charakterze opcjonalnym zostaną omówione na listopadowym spotkaniu Grupy.

Temat 6: Uproszczenie przy pomiarze stopnia wypełnienia zobowiązania do realizacji świadczeń

Opis sytuacji

Jeżeli spełniono któreś z kryteriów ujmowania przychodów w czasie wymienionych w par. 35 MSSF 15, jednostka sprawozdawcza musi określić odpowiednią metodę pomiaru stopnia wypełnienia zobowiązania do realizacji świadczeń. Dopuszcza się stosowanie dwóch metod: (1) metody wyniku, opartej o wartość dóbr lub usług przekazanych klientowi i (2) metody wsadu, opartej o nakład pracy lub wsad jednostki w przekazanie dóbr lub usług klientowi.

Stosując metodę wyniku jednostka może skorzystać z uproszczenia, umożliwiającego ujęcie przychodów w kwocie, którą ma prawo zafakturować („uproszczenie fakturowe”). Z możliwości tej można skorzystać tylko wówczas, gdy zafakturowana kwota stanowi „kwotę bezpośrednio odpowiadającą wartości świadczeń dla klienta wykonanych przez jednostkę w danym terminie (np. w przypadku umowy o świadczenie usług, w ramach której jednostka fakturuje stałą kwotę za każdą godzinę świadczonych usług)” (par. B16 MSSF 15). Interesariusze pytali, czy uproszczenie fakturowe można stosować w umowach, w których cena jednostkowa lub stawka zmienia się w okresie objętym umową. Analizując tę kwestię, pracownicy Rad omawiali dwa przykłady: (1) zmodyfikowaną wersję umowy o outsourcing systemu informatycznego, analizowaną w dokumencie Agenda Paper 39 (przypadek, w którym w okresie obowiązywania umowy następuje spadek cen) oraz (2) sześcioletnią umowę, w ramach której zakład energetyczny sprzedaje energię nabywcy po stawkach, które wzrastają co dwa lata.

Jak opisano w dokumencie Agenda Paper 40, choć pracownicy Rad powtórzyli, iż jednostka sprawozdawcza musi stosować subiektywną ocenę i że wobec tego wnioski będą się różnić w zależności od faktów i okoliczności, byli zdania, że uproszczenie fakturowe można zastosować do obu przykładów, ponieważ zmiany cen i taryf odzwierciedlają „wartość dla klienta poszczególnych dóbr i usług, które jednostka przekazuje klientowi (dodatkowe informacje dotyczące tego założenia przedstawiono w par. 167 „Uzasadnienia wniosków” do MSSF 15). W przypadku umowy o dostawę energii elektrycznej, zmiana cen „odzwierciedla wartość dla klienta, ponieważ stawki oparte są o jeden

lub kilka wskaźników rynkowych”, zaś zmiana cen w umowie o outsourcing systemu informatycznego „odzwierciedla wartość dla klienta, którą potwierdza (1) korekta rynkowa i (2) spadek kosztów (i nakładu prac) realizacji zadań, odpowiadających spadkowi cen prowadzonych działań.”. Inne kwestie związane z wdrożeniem dotyczyły współzależności między nowym standardem a wymogiem ujawniania określonych informacji związanych z niewypełnionymi zobowiązaniami do realizacji świadczeń (par. 120 MSSF 15) oraz tego, kiedy jednostka sprawozdawcza może skorzystać z uproszczenia umożliwiającego zwolnienie z tego wymogu, jeżeli spełniła określone warunki („uproszczenie dotyczące ujawnienia” zgodnie z par. 121 MSSF 15). Szczególne wątpliwości interesariuszy budził fakt, czy umowy wieloletnie, ustalające płatność minimalną lub upust od zakupionej ilości, które nie kwalifikują się do zastosowania uproszczenia fakturowego, umożliwiają korzystanie z uproszczenia dotyczącego ujawniania informacji.

Dodatkowe informacje zamieszczono w dokumencie [TRG Agenda Paper 40](#).

Podsumowanie

Członkowie TRG zgodzili się z analizą pracowników Rad, ale obserwator z ramienia SEC wyraził opinię, że firma będzie musiała dysponować szerokim materiałem dowodowym, by móc ujmować przychód na podstawie zmiennych cen (tj. będzie musiała odpowiednio udowodnić poziom wartości dla klienta). Omawiano również opłaty zaliczkowe i z dołu, podkreślając, że choć nie uniemożliwiają one zastosowania uproszczenia fakturowego, jednostki sprawozdawcze na podstawie subiektywnej oceny decydują, czy wartość opłat na rzecz klienta odpowiada przekazanej mu kwocie. Niektórzy członkowie TRG wyrażali zadowolenie z faktu, że pracownicy Rad sprecyzowali, iż pojęcie „wartości dla klienta” w par. B15 MSSF 15 ma kontekst różny od kontekstu z par. B16 MSS 15. Ponadto podkreślano, że temat ten może doczekać się ponownej dyskusji na spotkaniu TRG w listopadzie, podczas omawiania kwestii zakupów opcjonalnych.

Temat 7: Pomiar stanu zaawansowania prac w przypadku, gdy kilka dóbr i usług tworzy jedno zobowiązanie do realizacji świadczeń

Opis sytuacji

Na etapie 2 opisanym w nowym standardzie jednostka sprawozdawcza ma obowiązek wskazać wszystkie wyodrębnione dobra i usługi, stanowiące zobowiązania do realizacji świadczeń, przyręczone w umowie zawartej z klientem. Niektóre dobra i usługi przyręczone w umowie mogą nie być wyodrębnione, lecz połączone z innymi przyręconymi dobrami i usługami, wobec tego możliwa jest identyfikacja wyodrębnionych pakietów dóbr lub usług (par. 27 MSSF 15).

Na etapie 5 przewidzianym w MSSF 15 przychody ujmuje się w chwili wypełnienia zobowiązania do realizacji świadczeń (które może zawierać jeden lub kilka dóbr, jedną lub kilka usług) jednorazowo lub w okresie czasu. Jeżeli spełnione są kryteria ujmowania przychodu w czasie, jednostka sprawozdawcza musi wybrać metodę pomiaru stopnia wypełnienia zobowiązania do realizacji świadczeń.

Interesariusze mieli wątpliwości, czy jednostka może zastosować więcej niż jedną metodę pomiaru stopnia wypełnienia zobowiązania do realizacji świadczeń, obejmującego kilka dóbr lub usług, które ujmuje się w okresie czasu w formie pakietu. Interesariusze ci podkreślali, że zastosowanie jednego miernika do wszystkich dóbr i usług może być niespójne z przyjętą w nowym standardzie zasadą dotyczącą momentu ujmowania przychodów. Ponadto zwrócili uwagę, że (1) taki sam sposób ujęcia przychodu dla wszystkich dóbr i usług nie musi dokładnie odzwierciedlać warunków ekonomicznych transakcji i (2) w przypadku, gdy zapłata za zobowiązanie do realizacji świadczeń, obejmujące kilka dóbr lub usług, zawiera kilka strumieni płatności zmieniających się w poszczególnych okresach, mogą pojawić się problemy operacyjne.

Jak wskazano w dokumencie Agenda Paper 41, choć pracownicy Rad uznali różnorodność praktyk stosowanych w ramach obecnie obowiązujących zasad rachunkowości i MSSF, stwierdzili, że nowy standard jasno określa, iż „nie jest właściwe stosowanie kilku metod pomiaru stopnia zaawansowania prac w odniesieniu do tego samego zobowiązania do realizacji świadczeń”. Ponadto interesariusze wskazali problemy wdrożeniowe, dotyczące pomiaru stopnia wypełnienia zobowiązania do realizacji świadczeń

obejmującego pakiet dóbr lub usług. Jeżeli na przykład kilka dóbr lub usług przyręczone w ramach jednego zobowiązania do realizacji świadczeń dostarcza się w różnych terminach, pojawia się problem wyboru jednej metody pomiaru stopnia zaawansowania prac w odniesieniu do tych dóbr i usług.

Dodatkowe informacje zamieszczono w dokumencie [TRG Agenda Paper 41](#).

Podsumowanie

Członkowie TRG zgodzili się z analizą i wnioskami pracowników Rad, w tym ze stwierdzeniem, że pojedyncze zobowiązanie do realizacji świadczeń wymaga zastosowania jednego, wspólnego miernika stanu zaawansowania prac.

Członkowie TRG zauważyli, że wybór wspólnego miernika stanu zaawansowania prac może być problemem, jeżeli jedno zobowiązanie do realizacji świadczeń obejmuje kilka dóbr lub usług, lub kilka strumieni płatności. Podkreślili, że wybór ten nie jest dowolny. Wskazali również, że choć wspólny miernik stanu zaawansowania prac nie odzwierciedla ekonomiki umowy, może wskazywać, że zawiera ona więcej niż jedno zobowiązanie do realizacji świadczeń, choć nie jest determinantą takiego stanu rzeczy.

Niektórzy członkowie TRG kwestionowali sens pewnych założeń przyjętych w przykładach prezentowanych w dokumencie Agenda Paper 41. Podkreślali np., że w przykładzie z przetwarzaniem danych w chmurze umowa zawiera jedno zobowiązanie do realizacji świadczeń, obejmujące wdrożenie i hosting. Tak jak w przypadku tematu 5, niektórzy członkowie TRG zauważyli, że przykład z franczyzą nie jest odpowiedni i należałoby go usunąć z tematu 7. Pracownicy Rad, ustosunkowując się do uwag członków TRG dotyczących przykładów zawartych w innych dokumentach roboczych omawianych na spotkaniu, stwierdzili, że choć rzeczywiste scenariusze są często znacznie bardziej złożone od hipotetycznych (wobec czego konieczne będzie dokonywanie znaczących subiektywnych ocen), przykłady mają na celu wyznaczenie pewnych wspólnych zasad.

Temat 8: Określenie momentu przekazania kontroli nad towarem

Opis sytuacji

Interesariusze zgłaszali wątpliwości dotyczące określenia momentu przekazania kontroli nad towarem handlowym („commodities”). Szczególne wątpliwości dotyczyły faktu, czy na podstawie par. 35(a) MSSF 15 przychody należy ujmować jednorazowo, czy w okresie czasu.

Jednym z kryteriów ujmowania przychodów w czasie jest, by otrzymaniu przez klienta towaru dostarczanego przez jednostkę towarzyszyło jego jednoczesne wykorzystywanie przez klienta. Dokument Agenda Paper 43 stwierdza, że pracownicy Rad mają świadomość, iż w kwestii oceny spełnienia tego kryterium interesariusze wyrażają dwa poglądy:

- Pogląd A: Uwzględniamy tylko „charakterystyczne cechy towaru” (np. czy można go przechowywać).
- Pogląd B: Uwzględniamy „wszystkie istotne fakty i okoliczności, w tym cechy charakterystyczne towaru, warunki umowy, informacje o infrastrukturze i innych mechanizmach dostawy”.

Pracownicy Rad zgodzili się, że przy określaniu charakteru przyrzeczenia złożonego w umowie przez jednostkę sprawozdawczą i przy ocenie spełnienia kryteriów z par. 35 MSSF 15 właściwy jest pogląd B, „niezależnie od tego, czy umowa dotyczy dostawy towaru, czy widgetu” (patrz par. 14 dokumentu Agenda Paper 43).

Dodatkowe informacje zamieszczono w dokumencie [TRG Agenda Paper 43](#).

Podsumowanie

Choć członkowie TRG zgodzili się z wnioskami pracowników Rad, dyskutowali, czy i jak wyniki rozliczenia różnią się, jeżeli umowa o dostawę towarów traktowana jest jako seria wyodrębnionych towarów lub usług (tj. dostawa jest zobowiązaniem do realizacji świadczeń wypełnianym jednorazowo) lub jako seria wyodrębnionych dóbr lub usług, które klient konsumuje w miarę otrzymywania (tj. dostawa jest częścią zobowiązania do realizacji świadczeń wypełnianego w okresie czasu). Członkowie TRG zgodzili się, że dobrze byłoby, gdyby pracownicy Rad opracowali dalsze przykłady ilustrujące efekty takiego podejścia.

Temat 9: Rozliczanie opłat za zwrot dóbr i związanych z tym kosztów

Opis sytuacji

Interesariusze zgłaszali wątpliwości dotyczące prawidłowego rozliczania otrzymanych od klientów opłat za zwrot dobra oraz kosztów z tym związanych (np. szacunkowych kosztów wysyłki lub przepakowania). Przedstawili następujące poglądy:

- Opłaty za zwrot dóbr: pracownicy RMSR i RSRF wskazali trzy poglądy dominujące w odniesieniu do rozliczania takich opłat:
 - Pogląd A: opłaty za zwrot dóbr powinny zostać uwzględnione w cenie transakcyjnej w momencie przeniesienia kontroli.
 - Pogląd B: opłat tych nie należy uwzględniać w cenie transakcyjnej.
- Opłaty za zwrot dóbr powinno się ujmować jako przychód w momencie dokonania zwrotu.
 - Pogląd C: opłaty za zwrot dobra należy traktować jako leasing, ponieważ powodują powstanie opcji sprzedaży w cenie niższej niż pierwotna cena sprzedaży danych produktów.

Pracownicy Rad uznali, że najpoprawniejsze podejście reprezentuje pogląd A, ponieważ najlepiej odpowiada ich opinii na temat sposobu rozliczania kosztów zwrotu dóbr przez jednostkę (patrz niżej). Ponadto pracownicy Rad byli zdania, że dobro zwrócone za opłatą powinno się rozliczać podobnie do rozliczania prawa częściowego zwrotu (tj. opłatę za zwrot należy uwzględnić w cenie transakcyjnej, jeżeli jednostka sprawozdawcza ma prawo do otrzymania tej kwoty).

- Koszty zwrotu dobra: pracownicy RMSR i RSRF wskazali trzy poglądy dominujące w odniesieniu do rozliczania takich opłat:
 - Pogląd A: Koszty zwrotu dóbr nalicza się w momencie przeniesienia kontroli.
 - Pogląd B: Koszty zwrotu dóbr ujmuje się w chwili ich zwrócenia i poniesienia związanych z tym kosztów.
 - Pogląd C: Koszty otrzymania prognozowanych zwrotów ujmuje się w chwili poniesienia, chyba że zwracana pozycja utraciła wartość.

Zdaniem pracowników Rad najodpowiedniejsze rozwiązanie przedstawia pogląd A, ponieważ par. B25 MSSF 15 wskazuje, że jednostka sprawozdawcza powinna ująć składnik aktywów odpowiadający jej prawu do odzyskania zwróconych produktów jako ich pierwotną wartość bilansową, zredukowaną o prognozowane koszty odzyskania tych produktów.

Dodatkowe informacje zamieszczono w dokumencie [TRG Agenda Paper 35](#).

Podsumowanie

Członkowie TRG zgodzili się z zaleceniami pracowników Rad.

Data wejścia w życie

Pierwotnie MSSF 15 miał obowiązywać w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie, z możliwością wcześniejszego zastosowania. Termin ten został przesunięty o rok – tj. w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później. Standard dotyczy nowych umów, zawartych na dzień wejścia w życie lub po tej dacie oraz umów zawartych wcześniej, ale niezrealizowanych na dzień wejścia w życie.

RMSR proponuje doprecyzowanie MSSF 15

Dlaczego proponuje się poprawki?

Poprawki zaproponowane w projekcie są odpowiedzią na uwagi zgłoszone przez specjalną grupę ds. przejścia na nowe standardy (eng. transition resource group - TRG), utworzoną w celu rozwiązywania potencjalnych problemów związanych z wdrożeniem MSSF 15 i jego amerykańskiego odpowiednika, ASU Topic 606.

Jakie zmiany spowoduje wprowadzenie poprawek?

Identyfikacja zobowiązań do realizacji świadczeń

MSSF 15 wymaga od jednostek sprawozdawczych identyfikacji wyodrębnionych dóbr lub usług jako zobowiązań do realizacji świadczeń. Dobra lub usługi są wyodrębnione, jeżeli: (1) klient może odnieść z nich korzyści niezależnie lub w połączeniu z innymi dostępnymi dlań zasobami oraz (2) przyrzeczenie przeniesienia dóbr lub usług można zidentyfikować oddzielnie od innych przyrzeczeń zawartych w umowie. RMSR otrzymała od interesariuszy wnioski o umieszczenie dodatkowych wskazówek dotyczących drugiego z tych kryteriów.

RMSR proponuje dodanie kilku nowych przykładów oraz zmianę kilku starych, aby zilustrować zastosowanie wytycznych w różnych branżach i sytuacjach.

W proponowanym „Uzasadnieniu wniosków” RMSR stwierdza, że przy ocenie, czy złożone przez jednostkę przyrzeczenie przeniesienia dóbr lub usług można zidentyfikować odrębnie od innych przyrzeczeń zawartych w umowie, należy uwzględnić powiązania między różnorodnymi usługami lub dobrami opisanymi w umowie w kontekście procesu jej realizacji. Jednostka sprawozdawcza powinna zatem rozważyć poziom integracji, wzajemne relacje lub zależności między przyrzeczeniami przekazania dóbr lub usług, nie ograniczając się do oceny, czy jakaś pozycja jest z natury uzależniona od innej (tj. czy dwie pozycje są powiązane funkcjonalnie). Zamiast ograniczać się do takiej oceny, jednostka sprawozdawcza powinna ocenić, czy w procesie realizacji umowy między dwiema pozycjami zachodzą przekształcające relacje.

Streszczenie

RMSR proponuje doprecyzowanie MSSF 15 w następujących obszarach:

- identyfikacja zobowiązań do realizacji świadczeń;
- uznanie danej jednostki za zleceniodawcę lub agenta;
- wytyczne dotyczące licencji.

Proponuje się dodanie dwóch ułatwień na okres przejściowy, dotyczących:

- modyfikacji umów dokonanych przed rozpoczęciem najwcześniejszego roku objętego prezentacją w chwili zastosowania MSSF 15 po raz pierwszy;
- umów zakończonych na dzień rozpoczęcia najwcześniejszego zaprezentowanego okresu rocznego (w przypadku pełnego zastosowania retrospektywnego).
- RMSR nie zaproponowała daty wejścia w życie omawianych poprawek. Przewiduje się jednak możliwość ich wcześniejszego zastosowania.

Spostrzeżenie

Standard ASU proponowany przez RSRF przekształca kryteria wyodrębnienia i koncentruje się na pakiecie dóbr lub usług. Zdaniem Rad decyzje podejmowane w tym obszarze są takie same, z wyjątkiem „nieznaczających” różnic w sformułowaniach, nie powinny zatem wystąpić rozbieżności.

Zleceniodawca czy agent?

MSSF 15 wymaga oceny, czy dana jednostka jest zleceniodawcą, czy agentem. Klasyfikacja zależy od tego, kto kontroluje przyrządzone dobra lub usługi przed ich przekazaniem klientowi. Paragraf B37 standardu przedstawia różne przesłanki wskazujące na to, że jednostka działa jako agent. Interesariusze mieli jednak wątpliwości (1) w jaki sposób określa się jednostkę obrachunkową (tj. czy na poziomie umowy, czy na poziomie zobowiązania do realizacji świadczeń); (2) czy przesłanki zawarte w par. B37 mają pomóc w jednostkowej ocenie kontroli, czy stanowią element oceny dodatkowej; (3) w jaki sposób niektóre przesłanki wiążą się z ogólną zasadą kontroli sformułowaną w MSSF 15.

W odpowiedzi RMSR proponuje następujące poprawki do standardu:

- Doprecyzowanie, że jednostka powinna stosować zasady klasyfikacji podmiotu jako zleceniodawcy lub agenta w odniesieniu do każdego wyodrębnionego dobra lub usługi (lub wyodrębnionego pakietu dóbr lub usług);
- Opis sytuacji, w których jednostka jako zleceniodawca może sprawować kontrolę nad usługą świadczoną na rzecz jej klienta przez stronę trzecią. Poprawka ta ma wyjaśnić, w jaki sposób zastosować „ryzyko zapasów” do usług;
- aktualizację przesłanek zawartych w par. B37 MSSF 15 poprzez:
 - wprowadzenie wytycznych wyjaśniających, w jaki sposób poszczególne przesłanki ułatwiają ocenę kontroli;
 - przeformułowanie przesłanek, tak aby wskazywały, kiedy jednostka działa jako zleceniodawca, a nie jako agent;
 - usunięcie przesłanki dotyczącej formy zapłaty, ponieważ nie pomaga on w ocenie, czy dana jednostka działa jako zleceniodawca;
 - doprecyzowanie, że (1) przesłanki mają pomóc jednostce sprawozdawczej w ocenie, czy sprawuje kontrolę nad danymi dobrami lub usługami (tj. czy jest zleceniodawcą) i (2) niektóre przesłanki mogą w większym lub mniejszym stopniu dotyczyć różnego rodzaju umów;
- Dodanie dwóch przykładów i weryfikację już przedstawionych, tak aby lepiej ilustrowały zastosowanie wytycznych dotyczących klasyfikacji jednostki jako zleceniodawcy lub agenta.

Wytyczne dotyczące licencji

Określanie charakteru przyrzeczenia złożonego przez jednostkę przy udzielaniu licencji na użytkowanie własności intelektualnej

MSSF 15 zawiera wytyczne dotyczące klasyfikacji udzielonego przez jednostkę przyrzeczenia udzielenia licencji na użytkowanie własności intelektualnej (WI) i wymaga od jednostki sprawozdawczej określenia, czy licencja oznacza przyznanie klientowi prawa do korzystania z WI (co powoduje ujęcie przychodu na dany dzień), czy też prawo dostępu do WI (co powoduje ujmowanie przychodu w danym okresie). Klasyfikacja licencji zależy od tego, czy bieżąca działalność licencjodawcy wywrze znaczący wpływ na WI objętą licencją.

RMSR proponuje doprecyzowanie, że ocena, czy działania jednostki powodują znaczącą zmianę WI objętej licencją zależy od tego, czy działania te wpływają na zdolność klienta do uzyskiwania korzyści z danej WI (tj. na jej użyteczność); że w niektórych przypadkach użyteczność ta jest pochodną formy lub funkcjonalności WI objętej licencją, w innych zaś – wartości tej WI. Jeżeli WI posiada znaczącą, niezależną funkcjonalność (tj. jeżeli działania jednostki nie wpływają znacząco na funkcjonalność WI), licencja stanowi prawo użytkowania WI, a przychody ujmuje się na dany dzień.

Spostrzeżenie

RSRF proponuje podejście alternatywne. ASU stanowi weryfikację wytycznych zawartych w Topic 606, dotyczących rozróżniania dwóch typów licencji: (1) WI funkcjonalnej (tj. oprogramowania, receptur produkcji leków, gotowych treści medialnych) i (2) WI symbolicznych (tj. marek, nazw zespołów lub nazw handlowych oraz praw franczyzy), klasyfikowanych zależnie od tego, czy dana WI posiada znaczącą, niezależną funkcjonalność. WI funkcjonalne stanowią prawo korzystania z WI i ujmuje się je na dany dzień (chyba że występuje wymóg aktualizacji WI; w takim razie rozlicza się ją jako prawo dostępu i ujmuje w okresie czasu), natomiast WI symboliczne stanowią prawo dostępu i ujmuje się je w okresie czasu. Zgodnie z tą metodą niektóre licencje dotyczące WI symbolicznych klasyfikuje się jako prawo dostępu do WI, nawet jeżeli nie oczekuje się, że po udostępnieniu WI klientowi jednostka podejmie jakieś działania; takie przypadki jednak uznaje się za rzadkość, a zatem różnica podejścia może spowodować różnice wyników w niewielu sytuacjach.

Oplaty licencyjne zależne od wielkości sprzedaży i intensywności wykorzystania

MSSF 15 zawiera wytyczne dotyczące ujmowania opłat licencyjnych zależnych od wielkości sprzedaży i od intensywności wykorzystania, przyrzeczonych w zamian za udzielenie licencji na WI, często określane mianem „ograniczenia ujmowania opłat licencyjnych”. W przypadku takich umów jednostka sprawozdawcza ujmuje przychód w późniejszym z dwóch terminów: (1) w momencie sprzedaży lub wykorzystania lub (2) w momencie całkowitego lub częściowego wypełnienia zobowiązania do realizacji świadczeń. W innych przypadkach jednostki sprawozdawcze będą musiały stosować ogólne wytyczne ograniczające do oszacowania kwoty zapłaty zmiennej, w tym ceny transakcyjnej (tj. kwoty zmiennej zapłaty niepodlegającej istotnemu odwróceniu przychodów), a następnie dokonać jej przeszacowania.

W odpowiedzi na zgłaszane przez interesariuszy pytania dotyczące zastosowania ograniczenia ujmowania opłat licencyjnych w sytuacji, kiedy licencja występuje w pakiecie z innymi dobrami lub usługami objętymi umową, RMSR proponuje dodanie wytycznych precyzujących, że ograniczenie ujmowania opłat licencyjnych stosuje się, kiedy (1) opłaty te dotyczą tylko licencji na WI lub (2) jeżeli licencja na WI jest głównym elementem objętym opłatą licencyjną. Proponowane poprawki eliminują koncepcję podziału opłat licencyjnych, który wiązałby się z komplikacjami i niekoniecznie prowadził do uzyskania informacji pożytecznych z punktu widzenia użytkownika sprawozdania finansowego.

Ułatwienia dotyczące okresu przejściowego – modyfikacja umów i umowy zrealizowane

Modyfikacja umów

RMSR proponuje wprowadzenie do MSSF 15 ułatwień, które umożliwią jednostkom sprawozdawczym korzystanie z oceny post factum przy określaniu modyfikacji umów dla potrzeb okresu przejściowego. Wprowadzony zostanie nowy termin – data korekty związanej z modyfikacją umowy (DKMU), zdefiniowany jako początek najwcześniejszego okresu rocznego prezentowanego w chwili zastosowania standardu po raz pierwszy.

Jednostki sprawozdawcze korzystające z tego ułatwienia będą mogły dokonywać oceny post factum przy rozliczaniu wszystkich modyfikacji umowy – od początku okresu jej obowiązywania do DKMU (tj. w celu określenia ceny transakcyjnej) i alokować cenę transakcyjną do wszystkich wypełnionych i niewypełnionych zobowiązań do realizacji świadczeń na podstawie indywidualnych cen historycznych. Wobec tego, choć jednostka będzie musiała zebrać i przeanalizować informacje, by określić wszystkie modyfikacje umowy dokonane w okresie jej obowiązywania, nie będzie musiała dokonywać kalkulacji ich skutków w kolejności zgodnej z porządkiem ich wprowadzania. Posłuży się natomiast oceną post factum tych modyfikacji na DKMU w celu przeprowadzenia jednej analizy, służącej do określenia ostatecznej ceny transakcyjnej, wypełnionych i niewypełnionych zobowiązań do realizacji świadczeń oraz alokacji ceny transakcyjnej do tych zobowiązań.

Spostrzeżenie

Jednostki sprawozdawcze nadal będą musiały korzystać z subiektywnej oceny by stwierdzić, czy licencja na WI – niezależnie od tego, czy występuje w pakiecie z innymi dobrami lub usługami (np. licencja niestanowiąca wyodrębnionego zobowiązania do realizacji świadczeń) – stanowi główny element objęty opłatą licencyjną. Zmiana ta jednak umożliwi szersze zastosowanie ograniczenia ujmowania opłat licencyjnych i wyeliminuje potencjalną konieczność stosowania wytycznych dotyczących zapłaty zmiennej i opłat licencyjnych do różnych części tej samej opłaty licencyjnej.

Umowy zakończone

RMSR chce umożliwić jednostkom sprawozdawczym skorzystanie z innego ułatwienia przy zastosowaniu pełnego podejścia retrospektywnego. W okresie przejściowym jednostki sprawozdawcze będą mogły zrezygnować z wyceny umów, których realizacja na DKMU została zakończona zgodnie z obowiązującymi MSSF. Celem tego ułatwienia jest ograniczenie liczby umów, do których jednostka będzie stosowała MSSF 15, by zmniejszyć nakład pracy i kosztów związany z zastosowaniem tego standardu po raz pierwszy.

Spostrzeżenie

Na spotkaniu obu Rad w dniu 18 marca 2015 roku RSRF podjęła decyzję, że nie będzie proponowała ułatwienia dotyczącego już wykonanych umów. Jednostki sporządzające sprawozdania finansowe zgodnie z amerykańskimi US GAAP będą musiały wyceniać umowy, których realizacja została zakończona, jeżeli zdecydują się na zastosowanie pełnej metody retrospektywnej. Proponowana przez RMSR możliwość eliminacji umów zrealizowanych przy zastosowaniu pełnej metody retrospektywnej jest zgodna z MSSF 1 (który nie ma odpowiednika w amerykańskich US GAAP).

Działania RSRF

Dnia 12 maja 2015 roku RSRF wydała propozycję ASU, która zmienia pewne wytyczne dotyczące identyfikacji zobowiązań do realizacji świadczeń oraz dotyczące licencji. RSRF ma wydać dalsze ASU w III kw. 2015 roku. Będą one obejmowały zmiany wytycznych dotyczących odzyskiwalności, wyceny zapłaty w formie niepieniężnej, prezentacji podatku obrotowego oraz klasyfikacji jednostki jako zleceniodawcy lub agenta (ujmowania przychodów brutto lub netto w sprawozdaniu finansowym).

RMSR stwierdziła, że nie zachodzi konieczność proponowania zmian dotyczących odzyskiwalności, wyceny zapłaty w formie niepieniężnej ani prezentacji podatku obrotowego.

Termin wejścia w życie proponowanych zmian

RMSR nie zaproponowała daty wejścia w życie omawianych poprawek. Przewiduje się jednak możliwość ich wcześniejszego zastosowania.

RMSR przewiduje zakończenie bieżących prac do końca 2015 roku. Celem jest dopracowanie proponowanych poprawek w takim terminie, by data ich wejścia w życie odpowiadała zmienionej dacie wejścia w życie MSSF 15 (1 stycznia 2018 r.).

Proponowane zmiany będą miały zastosowanie retrospektywne, tak więc jednostki sprawozdawcze zastosują omawiane poprawki tak, jak gdyby były one częścią MSSF 15 na dzień zastosowania go po raz pierwszy. W przypadku jednostek, które przyjmą MSSF 15 jednocześnie z poprawkami, skutki ich zastosowania znajdą się wśród skutków zastosowania MSSF 15. Natomiast jednostki sprawozdawcze, które zastosują poprawki po dacie zastosowania MSSF 15 po raz pierwszy, będą musiały tak przekształcić skutki zastosowania MSSF 15 po raz pierwszy, by uwzględnić wprowadzenie poprawek.

Spostrzeżenie

RMSR ma świadomość, że mogą pojawić się dalsze problemy związane z wdrożeniem. Ponieważ jednak jednostki sprawozdawcze, biegli rewidenty i inni zainteresowani mieli 14 miesięcy na identyfikację problemów, nie oczekuje się wystąpienia poważnych kwestii. Rada jest zdania, że raczej nie spowodują one konieczności podjęcia dodatkowych prac nad standardem przed datą przeprowadzenia przeglądu powdrożeniowego. Ponadto, wychodząc z założenia, że dalsze poprawki będą raczej przeszkadzać niż pomagać w procesie wdrażania, Rada niechętnie odnosi się do propozycji dodatkowych zmian przed przeglądem powdrożeniowym.

RMSR odracza datę wejścia w życie MSSF 15

Dlaczego wprowadzono tę poprawkę?

Po wydaniu MSSF 15 RMSR i jej amerykański odpowiednik, Rada Standardów Rachunkowości Finansowej (RSRF) powołały specjalną grupę ds. przejścia na nowe standardy (eng. transition resource group - TRG), która ma wspierać wdrażanie nowego standardu. Debaty prowadzone na forum tej grupy spowodowały wydanie w lipcu 2015 poprawek precyzujących MSSF 15. RMSR zdecydowała się odroczyć termin wejścia w życie standardu, aby umożliwić jednostkom sprawozdawczym jednoczesne zastosowanie proponowanych poprawek.

Ponadto chodzi o to, by dać osobom sporządzającym sprawozdania finansowe więcej czasu na wdrożenie, ponieważ pierwotny termin publikacji MSSF 15 uległ opóźnieniu oraz przyjąć termin zgodny z datą wejścia w życie nowego standardu dotyczącego przychodów, wprowadzanego w ramach amerykańskich US GAAP (ASU 2014-09).

Jakie zmiany spowoduje wprowadzenie poprawek?

Poprawka zmienia obowiązkowy termin zastosowania MSSF 15: zamiast okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie przyjmuje się okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie. Utrzymano możliwość wcześniejszego zastosowania MSSF 15.

Spostrzeżenie

Dnia 12 sierpnia 2015 roku RSRF wydała dokument „ASU Revenue from Contracts with Customers (Topic 606): Deferral of the Effective Date”, który odracza o rok termin wejścia w życie nowego standardu dotyczącego przychodów jednostek publicznych i niepublicznych rozliczających się zgodnie z amerykańskimi US GAAP. Zastosowanie wcześniejsze dopuszcza się tylko od pierwotnej daty wejścia w życie tego standardu (tj. w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się po 15 grudnia 2016 roku).

Streszczenie

- RMSR wydała poprawkę odraczającą datę wejścia w życie MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” do dnia 1 stycznia 2018 roku.
- Nowa data wejścia w życie odpowiada terminowi wejścia w życie nowego standardu ujmowania przychodów, dotyczącego jednostek sporządzających sprawozdania finansowe zgodnie z amerykańskimi US GAAP.
- Utrzymano możliwość wcześniejszego zastosowania MSSF 15.

RMSR proponuje poprawki do MSR 19 i KIMSF 14 w celu wyjaśnienia dwóch kwestii

Streszczenie

- RMSR proponuje wprowadzenie poprawek do MSR 19 i KIMSF 14 celem doprecyzowania następujących kwestii:
 - Kiedy jednostka określa możliwość refundacji z programu zdefiniowanych świadczeń:
 - kwota nadwyżki ujęta przez jednostkę jako składnik aktywów na podstawie przyszłej refundacji nie może zawierać kwot, które inne strony, np. powiernicy funduszu emerytalnego, mogą wykorzystać do innych celów (np. do zwiększenia poziomu świadczeń emerytalnych) bez zgody jednostki;
 - jednostka nie powinna zakładać wystąpienia prawa do zwrotu środków na podstawie stopniowego rozliczania programu, jeżeli inne strony mogą go zamknąć bez zgody jednostki.
 - W przypadku wystąpienia znaczącego zdarzenia, takiego jak korekta, ograniczenie lub rozliczenie programu, koszty bieżącego zatrudnienia i odsetek netto za okres następujący po tym zdarzeniu należy określić na podstawie założeń przyjętych do przeszacowania składnika aktywów (zobowiązań) netto programu zdefiniowanych świadczeń.
 - Kosztów bieżącego zatrudnienia i odsetek netto w bieżącym okresie sprawozdawczym przed korektą, ograniczeniem lub rozliczeniem programu nie należy uwzględniać w kosztach przeszłego zatrudnienia lub w wyniku z rozliczenia.
- RMSR nie zaproponowała daty wejścia w życie omawianych poprawek. Przewiduje się jednak możliwość ich wcześniejszego zastosowania.

Niniejsze wydanie biuletynu poświęcone jest propozycjom zmian do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” i KIMSF 14 „MSR 19 – limit wartości aktywów programu zdefiniowanych świadczeń, minimalne wymogi dotyczące finansowania i ich oddziaływanie” wydanym w formie projektu ED/2015/5 „Przeszacowanie w przypadku korekty, ograniczenia lub rozliczenia programu / możliwość refundacji z programu zdefiniowanych świadczeń (propozycje zmian do MSR 19 i KIMSF 14)” (dalej „projekt”), opublikowanego w czerwcu 2015 r. w celu zebrania uwag.

Dlaczego proponuje się poprawki?

Poprawki zaproponowane w projekcie wynikają z dwóch oddzielnych wniosków nadesłanych do Komitetu Interpretacyjnego MSSF.

Możliwość zwrotu środków z aktywów funduszu w ramach programu zdefiniowanych świadczeń

Pierwszy wniosek dotyczył wyjaśnienia, czy uprawnienia niezależnego powiernika do podniesienia poziomu świadczeń wypłacanych członkom programu lub jego zamknięcia (lub obu tych działań), które można wykonać

w dowolnym czasie, bez zgody jednostki, wpływa na prawa pracodawcy do zwrotu, a zatem czy ogranicza możliwość ujęcia aktywów programu zgodnie z KIMSF 14.

Przeszacowanie w przypadku korekty, ograniczenia lub rozliczenia programu

Drugi wniosek dotyczył wyjaśnienia sposobu wyliczenia kosztów bieżącego zatrudnienia i odsetek netto w przypadku korekty, ograniczenia lub rozliczenia programu i przeszacowania przez jednostkę składnika aktywów (zobowiązań) netto z programu zdefiniowanych świadczeń zgodnie z paragrafem 99 MSR 19. Zauważono, że po wprowadzeniu zmian do MSR 19 w roku 2011 z paragrafów 123 i UW64 wynika, iż w tych okolicznościach jednostka nie powinna weryfikować żadnych założeń dotyczących obliczenia kosztów bieżącego zatrudnienia i odsetek netto w okresie. Po przedyskutowaniu tych kwestii Komitet zalecił RMSR opracowanie rozwiązań w formie szczegółowych poprawek do MSR 19 i KIMSF 14.

Jakie zmiany spowoduje wprowadzenie poprawek?

Możliwość zwrotu środków z aktywów w ramach programu zdefiniowanych świadczeń

MSR 19 wymaga od jednostki określenia nadwyżki wartości godziwej aktywów programu, zredukowanej o wartość bieżącą zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń. Składnik aktywów netto programu zdefiniowanych świadczeń, ujmowany w sprawozdaniu finansowym, to niższa z dwóch wartości: nadwyżki i pułapu wartości (bieżącej wartości korzyści ekonomicznych dostępnych w formie refundacji lub redukcji przyszłych składek wpłacanych w ramach programu). KIMSF 14 tłumaczy sposób zastosowania pułapu wartości składnika aktywów.

RMSR proponuje wprowadzenie poprawek do KIMSF 14 w celu doprecyzowania, że kiedy jednostka określa możliwość zwrotu środków z aktywów programu zdefiniowanych świadczeń:

- a. kwota nadwyżki ujęta przez jednostkę jako składnik aktywów na podstawie przyszłej refundacji nie może zawierać kwot, które inne strony (np. powiernicy funduszu emerytalnego) mogą wykorzystać do innych celów, związanych z modyfikacją świadczeń na rzecz uczestników programu, np. do zwiększenia ich poziomu, bez zgody jednostki. Powodem jest fakt,

- że uprawnienia drugiej strony ograniczają możliwości wykorzystania tej nadwyżki przez jednostkę do generowania przyszłych wpływów pieniężnych;
- b. jeżeli inne strony mogą go zamknąć bez zgody jednostki, nie powinna ona ujmować składnika aktywów na podstawie stopniowego rozliczenia planu;
- c. uprawnienia innych stron do zakupu renty jako aktywów planu lub podejmowania innych decyzji inwestycyjnych bez zmiany poziomu świadczeń dla uczestników programu nie wpływają na możliwość zwrotu środków. Powodem jest fakt, że decyzje inwestycyjne dotyczą przyszłej kwoty nadwyżki, a nie prawa do jej refundacji.

RMSR proponuje również poprawkę do KIMSF 14, która wyjaśniłaby, że przy ustalaniu możliwości zwrotu lub zmniejszenia przyszłych składek jednostka sprawozdawcza powinna uwzględnić warunki umowne programu oraz zobowiązania zwyczajowe i faktycznie obowiązujące wymogi prawne.

Spostrzeżenie

Prawa innych stron nie wpływają na możliwość zwrotu z aktywów, jeżeli zależą od przyszłych zdarzeń, których wystąpienie nie jest pewne, na przykład jeżeli powiernicy mogą zamknąć program wyłącznie w sytuacji, gdy jednostka nie wypłaci zaplanowanych świadczeń lub ogłosi upadłość.

Wzajemne oddziaływanie pułapu wartości składnika aktywów i kosztów przeszłego zatrudnienia lub wyniku finansowego z rozliczenia

RMSR zanalizowała również wzajemne oddziaływanie pułapu wartości składnika aktywów i kosztów przeszłego zatrudnienia lub wyniku finansowego z rozliczenia, ponieważ korekta lub rozliczenie planu następuje wówczas, gdy powiernik (lub inna strona) podejmie decyzję o zwiększeniu poziomu świadczeń lub zamknięciu programu korzystając z przysługujących mu uprawnień. RMSR proponuje doprecyzowanie, że w przypadku korekty, ograniczenia lub rozliczenia programu koszty przeszłego zatrudnienia lub wynik finansowy z rozliczenia wycenia się i ujmuje w wyniku finansowym, eliminując efekt pułapu wartości aktywów. Zmiany efektu pułapu wartości ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach, jako skutek ograniczenia wartości zaktualizowanej nadwyżki aktywów.

Przeszacowanie w przypadku korekty, ograniczenia lub rozliczenia programu

W przypadku korekty, ograniczenia lub rozliczenia programu w okresie sprawozdawczym MSR 19 wymaga od jednostki przeszacowania składnika aktywów (zobowiązań) netto programu zdefiniowanych świadczeń na podstawie zaktualizowanych założeń.

RMSR proponuje zmianę wymogów MSR 19, tak aby jednostka miała obowiązek korzystania ze zaktualizowanych założeń i uwzględnienia zmian składnika aktywów (zobowiązań) netto z tytułu planu zdefiniowanych świadczeń, jakie mogły wyniknąć z przeszacowania, przy określaniu kosztów bieżącego zatrudnienia i odsetek netto w okresie następującym po tym zdarzeniu.

RMSR proponuje to wyjaśnienie ze względu na obawy, że pominięcie skutków znaczących zdarzeń występujących w danym okresie przy obliczaniu kosztów bieżącego zatrudnienia i odsetek netto sprawi, iż podana informacja będzie bezużyteczna. RMSR proponuje również wyjaśnienie, że kosztów bieżącego zatrudnienia i odsetek netto w bieżącym okresie sprawozdawczym przed korektą, ograniczeniem lub rozliczeniem programu nie należy uwzględniać w kosztach przeszłego zatrudnienia lub w wyniku z rozliczenia.

Spostrzeżenie

Proponowane zmiany nie zmieniają wymogów zawartych w MSR 19 na temat tego, czy i kiedy jednostka powinna dokonać ponownej wyceny zdefiniowanych zobowiązań (aktywów) netto; ale potwierdzają, że jednostka określa koszty bieżącego zatrudnienia i koszty odsetek netto za okres następujący znaczącego zdarzenia (zmiana planu, ograniczenie, rozliczenia), używając zaktualizowane założenia przyjęte w aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu określonych świadczeń (aktywów).

Termin wejścia w życie proponowanych zmian

RMSR nie zaproponowała daty wejścia w życie omawianych poprawek. Przewiduje się jednak możliwość ich wcześniejszego zastosowania. Proponowane zmiany będą miały zastosowanie retrospektywne. Proponuje się odstąpienie od korekty wartości bilansowej aktywów niewchodzących w zakres MSR 19 (np. kosztów świadczeń pracowniczych uwzględnionych w zapasach) w przypadku zmian kosztów świadczeń pracowniczych ujętych w wartości bilansowej tych aktywów przed datą zastosowania poprawek po raz pierwszy.

RMSR wydaje projekt zmian do Założeń koncepcyjnych

Streszczenie

- RMSR opublikowała projekt zawierający propozycje dotyczące obszarów, w których weryfikacja Założeń koncepcyjnych wydaje się konieczna.
- RMSR opublikowała jednocześnie odrębny projekt, aktualizujący odniesienia do Założeń koncepcyjnych w MSSF.
- Proponowana wersja Założeń koncepcyjnych składa się z ośmiu rozdziałów:
 - Rozdział pierwszy „Cel sprawozdawczości finansowej ogólnego przeznaczenia” i rozdział drugi „Cechy jakościowe użytecznych informacji finansowych”: RMSR proponuje wprowadzenie wytycznych dotyczących dbałości o osoby, podstawowych użytkowników, niepewności wyceny, wyższości treści nad formą i ostrożności;
 - rozdział trzeci „Sprawozdania finansowe i jednostka sprawozdawcza”: RMSR opisuje rolę sprawozdania finansowego i wprowadza propozycję definicji i zakresu „jednostki sprawozdawczej”;
 - rozdział czwarty „Elementy sprawozdania finansowego”: RMSR proponuje doprecyzowanie definicji aktywów i zobowiązań oraz uszczegółowienie wytycznych umożliwiających ich zastosowanie;
 - rozdział piąty „Ujmowanie i zaprzestanie ujmowania”: RMSR proponuje doprecyzowanie, że ujmować można jedynie elementy sprawozdania finansowego. Proponuje się trzy kryteria ujmowania: przydatność, wierność przedstawienia i stosunek kosztów do korzyści. RMSR proponuje również wyjaśnienie, że wymogi dotyczące zaprzestania ujmowania służą wierności przedstawienia aktywów i zobowiązań zachowanych po dokonaniu zaprzestania ujmowania oraz zmian w aktywach i zobowiązaniach jednostki po zaprzestaniu ujmowania;
 - rozdział szósty „Wycena”: RMSR proponuje opisanie różnych podstaw wyceny oraz czynników, które należy uwzględnić przy ich wyborze;
 - rozdział siódmy „Prezentacja i ujawnianie”: RMSR proponuje wprowadzenie ogólnych koncepcji informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym, sposobu ich prezentacji i ujawniania, a także wytycznych w dotyczących informowania o wyniku finansowym, w tym wykorzystania pozostałych całkowitych dochodów;
 - rozdział ósmy „Koncepcja kapitału i utrzymania kapitału”: RMSR nie proponuje żadnych zmian do tego rozdziału.

Dlaczego proponuje się zmiany?

RMSR podjęła decyzję o nowelizacji Założeń koncepcyjnych, gdyż zawarte w nich wytyczne były niejasne, niekompletne lub zdezaktualizowały się.

Pierwszy etap prac obejmował publikację materiału do dyskusji pt. „Przegląd założeń koncepcyjnych sprawozdawczości finansowej” (DP/2013/1). Na podstawie zebranych uwag Rada rozpoczęła prace nowelizacyjne, których efektem jest wydany projekt.

Ponieważ obowiązujące MSSF zawierają odesłania i cytaty z obecnej i poprzedniej wersji Założeń koncepcyjnych, Rada wydała jednocześnie oddzielny projekt „Aktualizacja odesłań do założeń koncepcyjnych” (ED/2014/4). Projekt ten proponuje aktualizację odesłań i cytatów, tak aby odnosiły się one do znowelizowanych Założeń koncepcyjnych.

Zakres nowelizacji proponowany w projekcie

Projekt przedstawia projekt znowelizowanego Założenia koncepcyjnego” podzielone na osiem rozdziałów, które omówiono poniżej.

Wprowadzenie

To pierwsza część projektu, opisująca uwarunkowania i cel Założeń koncepcyjnych oraz ich status w hierarchii orzecznictwa RMSR. Wyjaśnia się, że podstawowym celem Założeń koncepcyjnych jest ułatwienie opracowania i weryfikacji MSSF (choć dokument ten może też przydać się innym użytkownikom) i że Założenia nie mają pierwszeństwa przed żadnym MSSF. Gdyby Rada zdecydowała się na wydanie nowych lub zmienionych norm, niezgodnych z Założeniami koncepcyjnymi, ogłosiłaby to i wyjaśniła przyczyny odstępstwa.

Rozdział pierwszy: „Cel sprawozdawczości finansowej ogólnego przeznaczenia”

Dwa pierwsze rozdziały Założeń koncepcyjnych wydano w roku 2010 w ramach wspólnego projektu RMSR i RSRF. Ponieważ opublikowano je dopiero teraz, nie były przedmiotem prac objętych bieżącym projektem RMSR. Nadesłane uwagi dotyczące materiału do dyskusji dowodzą jednak, że pewne kwestie przedstawione w tym rozdziale wymagają weryfikacji. RMSR zdecydowała więc, że niezależnie od poprawek redakcyjnych, należy dodać wytyczne dotyczące dbałości o zasoby oraz głównych użytkowników sprawozdania finansowego.

W projekcie podano, że użytkownicy potrzebują informacji dotyczących sprawności i skuteczności realizacji zadań kierownictwa firmy związanych z wykorzystywaniem jej zasobów, by móc ocenić, czy wykazało się ono należytą dbałością o te zasoby. Informacja ta ma również wartość w odniesieniu do prognoz i można ją wykorzystać do oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych netto jednostki. Przydaje się również inwestorom, głównym udziałowcom i wierzycielom, którzy mają prawo głosu lub mogą w inny sposób wpływać na działania zarządu firmy.

Rozdział drugi: „Cechy jakościowe użytecznych informacji finansowych”

Propozycje zmian do tego rozdziału (prócz interwencji redakcyjnych) ograniczają się do wprowadzenia koncepcji niepewności wyceny w części dotyczącej przydatności i ponownego wprowadzenia koncepcji wyższości treści nad formą i ostrożności w części poświęconej wierności przedstawienia.

Projekt wzmiankuje niepewność jako czynnik, który może wpłynąć na przydatność informacji finansowych. Niepewność wyceny występuje tylko w przypadkach, gdy wartości aktywów i zobowiązań nie da się bezpośrednio zaobserwować i konieczne jest dokonanie szacunków. Projekt wyjaśnia, że szacunki same w sobie nie negują przydatności, ale wymagają odpowiedniego opisu i ujawnienia. Wobec tego wysoki stopień niepewności wyceny może wpłynąć na przydatność. RMSR jednak jasno określa, że pozycje cechujące się wysokim stopniem niepewności wyceny mogą mimo wszystko być źródłem przydatnych informacji.

Zgodnie z projektem, wierne przedstawienie dostarcza informacji o treści zjawiska ekonomicznego, nie ograniczając się do przedstawienia jego formy prawnej. W szczególności, jeżeli forma prawna różni się od treści ekonomicznej, informacje ograniczone do tej pierwszej negują wierność przedstawienia.

Zasada ostrożności jest podstawą bezstronności sprawozdania finansowego. Ostrożność definiuje się w projekcie jako ostrożne dokonywanie subiektywnych ocen w warunkach niepewności. Zastosowanie koncepcji ostrożności eliminuje ryzyko przeszacowania lub niedoszacowania wartości aktywów i zobowiązań.

Rozdział trzeci: „Sprawozdanie finansowe i jednostka sprawozdawcza”

Rozdział ten jest poświęcony omówieniu roli sprawozdania finansowego i jednostek sporządzających sprawozdania finansowe (jednostek sprawozdawczych). RMSR proponuje dodanie tego rozdziału do Założeń koncepcyjnych.

Rola sprawozdania finansowego

Projekt określa rolę sprawozdania finansowego i stwierdza, że sporządza się je z perspektywy jednostki jako całości, nie z perspektywy określonej grupy inwestorów, wierzycieli czy innych interesariuszy i ich udziałów w jednostce sprawozdawczej. Opisuje również założenie kontynuacji działalności, które nie zmieniło się znacząco w porównaniu z obecną wersją Założeń koncepcyjnych.

Jednostka sprawozdawcza

Projekt przedstawia propozycję definicji jednostki sprawozdawczej i jej zakresu. Obecna wersja Założeń nie zajmuje się tymi tematami. RMSR opracowała te propozycje z uwzględnieniem uwag dotyczących projektu „Założenia koncepcyjne sprawozdawczości finansowej – jednostka sprawozdawcza”, wydanego w marcu 2010 roku i opracowanego wspólnie z RSRF.

Jednostkę sprawozdawczą opisuje się jako jednostkę, która decyduje się lub musi sporządzić sprawozdanie finansowe ogólnego przeznaczenia. Projekt wyjaśnia, że struktura prawna nie musi być determinantą istnienia jednostki sprawozdawczej i że jednostka taka może być częścią jednostki lub grupą dwóch lub trzech jednostek. Dodatkowe wytyczne dotyczą ustalania zakresu jednostki sprawozdawczej, niebędącej podmiotem prawnym.

Proponuje się, by zakresu jednostki sprawozdawczej posiadającej jeden lub kilka podmiotów zależnych wyznaczać na podstawie kryterium sprawowania kontroli.

Rada proponuje, by zakres jednostki sprawozdawczej wyznaczał następujące czynniki:

- a) bezpośrednia kontrola, powodująca sporządzenie jednostkowego sprawozdania finansowego, w którym podmiot dominujący przedstawia wyłącznie własne (bezpośrednio kontrolowane) aktywa i zobowiązania lub
- b) kontrola pośrednia i bezpośrednia, powodujące sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w którym jednostka sprawozdawcza przedstawia zarówno własne (pośrednio kontrolowane) aktywa i zobowiązania, jak i aktywa i zobowiązania swoich podmiotów zależnych (kontrolowane pośrednio).

Projekt wskazuje, że w zasadzie skonsolidowane sprawozdanie finansowe powinno zawierać więcej informacji przydatnych z punktu widzenia jego użytkowników niż sprawozdanie jednostkowe. Rada odnotowała jednak w „Uzasadnieniu wniosków”, że jednostkowe sprawozdanie finansowe może być źródłem informacji przydatnych dla użytkowników sprawozdań finansowych, ale nie zastępuje skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Poza prezentacją skonsolidowanego sprawozdania finansowego podmiot dominujący może chcieć lub mieć obowiązek sporządzenia jednostkowego sprawozdania finansowego. W takiej sytuacji sprawozdanie to powinno ujawniać informacje dotyczące możliwości pozyskania sprawozdania skonsolidowanego przez użytkowników.

Spostrzeżenie

W projekcie Rada przyznaje, że połączone sprawozdanie finansowe, sporządzane dla kilku jednostek nieposiadających podmiotu dominującego, w pewnych okolicznościach może dostarczyć cennych informacji użytkownikom tego sprawozdania. W projekcie uwzględniono koncepcję połączonego sprawozdania finansowego, ale nie określono, kiedy i jak można je sporządzić. W „Uzasadnieniu wniosków” RMSR stwierdza, że omówieniu tej kwestii najlepiej służyłoby rozpoczęcie prac nad poświęconym im standardem.

Rozdział czwarty: „Elementy sprawozdania finansowego”

Rozdział czwarty poświęcony jest definiowaniu elementów sprawozdania finansowego. Elementy te obejmują aktywa, zobowiązania i kapitał własny (dostarczające informacji o sytuacji finansowej jednostki sprawozdawczej) oraz dochody i koszty (dostarczające informacji o wyniku finansowym jednostki sprawozdawczej). Projekt przedstawia precyzyjniejsze definicje aktywów i zobowiązań oraz dokładniejsze wytyczne uzasadniające je.

Definicje składnika aktywów, zobowiązań i kapitału własnego

	Dotychczasowe definicja	Proponowana definicja
Aktywa	Składnik aktywów to zasoby kontrolowane przez jednostkę w wyniku zdarzeń przeszłych, z których jednostka ta spodziewa się czerpać korzyści ekonomiczne.	Składnik aktywów to określone zasoby ekonomiczne, kontrolowane przez jednostkę w wyniku zdarzeń przeszłych. Zasoby ekonomiczne to prawo, które może spowodować powstanie korzyści ekonomicznych.
Zobowiązanie	Zobowiązanie to bieżący obowiązek jednostki, wynikający ze zdarzeń przeszłych, którego rozliczenie spowoduje wypływ z jednostki zasobów stanowiących korzyści ekonomiczne.	Zobowiązanie to ciężący na jednostce bieżący obowiązek przekazania zasobów ekonomicznych w wyniku zdarzeń przeszłych.
Kapitał własny	Kapitał własny to udziały w aktywach jednostki, pozostałe po odjęciu wszystkich jej zobowiązań.	[Definicja nie uległa zmianie.]

Znaczenie prawdopodobieństwa w definicjach aktywów i zobowiązań

Obecna wersja definicji aktywów i zobowiązań znajdujących się w Założeniach koncepcyjnych wymaga prognozowania przyszłych korzyści ekonomicznych lub wypływu zasobów. Ponadto obecnie stosowane wytyczne dotyczące ujmowania aktywów i zobowiązań wymaga, by przepływ korzyści ekonomicznych był „prawdopodobny”. Definicje te interpretuje się niekiedy jako stwierdzenie, że składnik aktywów i zobowiązań nie istnieje lub że nie należy go ujmować, jeżeli nie osiągnięto wyznaczonego progu prawdopodobieństwa. Interpretacja ta rodzi pytanie, czy na przykład opcja zakupu, która najprawdopodobniej nie zostanie zrealizowana, kwalifikuje się jako składnik aktywów lub czy pisemna gwarancja, która najprawdopodobniej

nie zostanie wykorzystana, kwalifikuje się jako zobowiązanie. Nie jest jasne ponadto, czy odwołania do oczekiwań i prawdopodobnych przepływów zasobów dotyczą niepewności istnienia składnika aktywów lub zobowiązań (np. postępowanie sądowe mające stwierdzić, czy dane zobowiązanie rzeczywiście istnieje), czy niepewności dotyczącej wyniku (np. niepewności, czy jednostka odzyska należności lub czy wykona opcję).

Zdaniem Rady definicje aktywów i zobowiązań nie powinny wymagać „prognozowanego” ani „prawdopodobnego” wpływu lub wypływu zasobów. Powinny ograniczać się do stwierdzenia, że dany składnik zasobów lub obowiązek oznacza „możliwość wytworzenia [lub przeniesienia] korzyści ekonomicznych” i to właśnie znajduje się

w przedstawionych propozycjach. Na przykład obowiązek pozostawania w gotowości do przekazania zasobów w przypadku zajścia określonego, niepewnego zdarzenia, znajdującego się poza kontrolą jednostki (np. zobowiązanie wynikające z podpisanej umowy ubezpieczeniowej lub gwarancji) kwalifikowałby się jako zobowiązanie, chociaż ma charakter warunkowy. Niepewność wyniku może jednak wpłynąć na wycenę składnika aktywów lub zobowiązań.

Prawa w centrum uwagi

Obecna definicja składnika aktywów posługuje się terminem „zasoby”. Proponowana definicja stosuje termin „zasoby ekonomiczne”, zdefiniowany jako „prawo, które posiada potencjał do generowania korzyści ekonomicznych”. RMSR preferuje termin „zasoby ekonomiczne”, ponieważ umożliwia podkreślenie, że dany składnik zasobów nie jest np. przedmiotem fizycznym (jak składnik rzeczowych aktywów trwałych), lecz prawem (lub zespołem praw) do tego fizycznego przedmiotu. Oznacza to odejście od rozliczania przedmiotów fizycznych na rzecz rozliczania różnorodnych praw, składających się na zasoby ekonomiczne. Projekt przyznaje jednak, że opisywanie zespołu praw jako przedmiotu fizycznego często dostarcza najbardziej zwięzłych, jasnych i zrozumiałych informacji.

Prawa stanowiące zasoby ekonomiczne mogą przyjmować różne formy, mogą wynikać z zawartej umowy, obowiązującej ustawy lub podobnych dokumentów, ich źródłem może być zobowiązanie zwyczajowe innej strony lub prawo własności do przedmiotu materialnego, np. prawo użytkowania, sprzedaży lub zastawienia tego przedmiotu.

Spostrzeżenie

Zgodnie z obecnie obowiązującą definicją, składnik aktywów może być przedmiotem fizycznym. Jeżeli np. jednostka używa statku na podstawie umowy leasingu, to rozważając ujęcie składnika aktywów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej analizuje statek, który jest ujmowany w tym sprawozdaniu, jako całość.

Zgodnie z proponowaną definicją składnik aktywów może być prawem lub zespołem praw, tak że w powyższym przykładzie jednostka ujmowałaby prawo użytkowania statku, a nie statek jako taki.

Kontrola składnika zasobów ekonomicznych

Projekt proponuje, by definicja kontroli zawarta w Założeniach koncepcyjnych została dostosowana do definicji składnika aktywów. Proponuje się w szczególności następującą definicję:

Jednostka sprawuje kontrolę nad zasobami ekonomicznymi, jeżeli posiada bieżącą zdolność kierowania użytkowaniem tych zasobów i pozyskiwania płynących z nich korzyści ekonomicznych.

Ocena kontroli ułatwia jednostce określenie, jakie zasoby ekonomiczne powinna rozliczać. Projekt podaje przykład jednostki, która posiada prawo do proporcjonalnego udziału w nieruchomości bez możliwości kontroli tej nieruchomości jako całości. W takich przypadkach składnik aktywów jednostki, to jej udział w nieruchomości (który kontroluje), nie zaś nieruchomość jako całość (bo nie ma nad nią kontroli).

Bieżące zobowiązanie

Zarówno obecna, jak i proponowana definicja zobowiązania wymagają występowania bieżącego obowiązku, będącego efektem zdarzeń przeszłych. Obecna wersja „Założeń koncepcyjnych” powoduje problemy praktyczne, ponieważ w sytuacji, kiedy przeszłe zdarzenie mogło spowodować przeniesienie zasobów ekonomicznych, ale jednostka nadal zachowała pewne możliwości uniknięcia tego przeniesienia, nie jest jasne, jak bardzo ta zdolność uniknięcia przeniesienia musi być ograniczona, by odpowiadała „bieżącemu zobowiązaniu”. Proponuje się dodanie wytycznych. Aby bieżące zobowiązanie zaistniało, muszą być spełnione dwa warunki:

- jednostka nie ma praktycznej możliwości uniknięcia tego przeniesienia;
- obowiązek wynika ze zdarzeń przeszłych, tj. jednostka otrzymała korzyści ekonomiczne lub przeprowadziła działania, które określają zakres tego obowiązku.

Spostrzeżenie

RMSR nie proponuje zmiany definicji zobowiązań i kapitału własnego w celu rozwiązania problemów towarzyszących klasyfikacji instrumentów, które posiadają zarówno cechy zobowiązań, jak i kapitału własnego. Problemom tym poświęcony jest projekt badawczy RMSR „Instrumenty finansowe o cechach kapitału własnego”.

Definicje przychodów i kosztów finansowych

RMSR proponuje kontynuację obecnego podejścia, zgodnie z którym dochody i koszty definiuje się jako zmiany stanu aktywów i zobowiązań. Ponieważ nie wystąpiły poważniejsze problemy z zastosowaniem tych definicji, jedyne proponowane zmiany to takie, które są niezbędne w celu ich dostosowania do proponowanych definicji aktywów i zobowiązań.

Rozdział piąty: „Ujmowanie i zaprzestanie ujmowania”

Proces ujmowania

RMSR proponuje opis ujmowania jako procesu identyfikacji pozycji spełniających definicję elementu sprawozdania finansowego w celu uwzględnienia ich w sprawozdaniu z sytuacji finansowej lub w sprawozdaniu z wyniku finansowego. Pozycję tę opisuje się słownie oraz jako kwotę pieniężną, wykazaną w odpowiednim sprawozdaniu.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej ujmuje się wyłącznie pozycje spełniające definicję składnika aktywów, zobowiązań lub kapitału własnego, zaś w sprawozdaniu z wyniku finansowego ujmuje się tylko takie pozycje, które spełniają definicję dochodów lub kosztów. Projekt przedstawia następujące współzależności między ujmowanymi pozycjami:

Kryteria ujmowania

W projekcie przyznaje się, że nie wszystkie pozycje są ujmowane. Jednostka ujmuje składnik aktywów lub zobowiązań, jeżeli ujęcie takie zapewnia użytkownikom sprawozdania finansowego:

- przydatne informacje o tym składniku aktywów lub zobowiązań oraz o dochodach, kosztach lub zmianach kapitału własnego;
- wierne przedstawienie składnika aktywów lub zobowiązań oraz dochodów, kosztów lub zmian kapitału własnego;
- informacje przynoszące korzyści, które przewyższają koszty ich dostarczenia.

Spostrzeżenie

Obecne wymogi dotyczące ujmowania (prawdopodobieństwo i wiarygodna wycena) powodowały już występowanie problemów. Niektóre standardy (np. MSSF 9) nie stosowały kryterium prawdopodobieństwa, w innych zaś użycie terminu „prawdopodobny” było niejednoznaczne. Kryterium wiarygodnej wyceny często kojarzono natomiast z niepewnością wyceny. Wobec tego RMSR proponuje usunięcie kryterium prawdopodobieństwa i włączenie kryterium wiarygodnej wyceny do nowego kryterium przydatności.

Aktywa razem
- Zobowiązania razem

Kapitał własny

Dochody ujęte w rachunku wyników

- Koszty ujęte w rachunku wyników
- + Wpłaty od posiadaczy praw do instrumentów kapitałowych
- Wpłaty na rzecz posiadaczy praw do instrumentów kapitałowych

Zmiany w stanie kapitału własnego w okresie

Projekt przyznaje, że przy podejmowaniu decyzji dotyczących ujmowania pozycji wymagana jest subiektywna ocena, zaś kryteria ujmowania przedstawione w poszczególnych standardach mogą się różnić. Przy podejmowaniu decyzji o ujmowaniu należy również brać pod uwagę rolę not do sprawozdania finansowego, w szczególności w przypadku nieujmowania pozycji spełniającej definicję elementu sprawozdania finansowego.

Na przydatność informacji ma wpływ poziom niepewności, zwłaszcza dotyczącej istnienia danego składnika aktywów lub zobowiązań, jeżeli wpływy i wypływy korzyści ekonomicznych nie są prawdopodobne lub jeżeli wszystkie dostępne metody wyceny charakteryzują się wysokim poziomem niepewności. Jeżeli nie ma możliwości dokonania wyceny, danej pozycji nie ujmuje się.

Spostrzeżenie

W materiale do dyskusji stwierdza się, że ujęcie wewnętrznie wytworzonej wartości firmy nie jest konieczne do osiągnięcia celu sprawozdawczości finansowej, ponieważ wymagałoby wyceny jednostki jako całości. Projekt nie powtarza tego stwierdzenia, choć w „Uzasadnieniu wniosków” do projektu RMSR stwierdza, że jej zdaniem jest ono nadal aktualne.

W przypadku takich pozycji jak know-how czy relacje z klientami i dostawcami projekt nie narzuca gotowego rozwiązania, ponieważ nie są to prawa umowne ani inne tytuły prawne. Wskazuje się, że ujęcie tych pozycji może nie stanowić przydatnej informacji, ponieważ istnienie składnika aktywów jest w tym przypadku niepewne, a ponadto trudno jest go wyodrębnić.

Równie trudne może być podjęcie decyzji, czy ujęcie wymaga dane zobowiązanie, w szczególności w przypadku występowania niepewności dotyczącej istnienia obowiązku, a także małego prawdopodobieństwa wpływu korzyści ekonomicznych połączonego z wysoce niepewną wyceną.

Małe prawdopodobieństwo przepływu korzyści ekonomicznych samo w sobie nie uniemożliwia ujęcia, zwłaszcza jeżeli wycena składnika aktywów lub zobowiązań odzwierciedla niskie prawdopodobieństwo i towarzyszą mu informacje objaśniające.

Analizując wierność przedstawienia należy uwzględnić wpływ ujęcia na kapitał własny, dochody i koszty. Na przykład nieujęcie składnika aktywów mogłoby spowodować powstanie kosztu, czyli przedstawiona sytuacja nie odpowiadałaby prawdzie.

Zaprzestanie ujmowania

Zaprzestanie ujmowania opisuje się jako usunięcie całości lub części uprzednio ujętego składnika aktywów lub zobowiązań ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Zaprzestanie ujmowania nie ma zastosowania, jeżeli jednostka zachowała kontrolę nad zasobami ekonomicznymi. Jedną z przesłanek zachowania kontroli jest zachowanie ekspozycji na pozytywne lub negatywne wahania kwoty korzyści ekonomicznych generowanych przez dane zasoby.

Zaprzestanie ujmowania aktywów i zobowiązań przekazanych i dalsze ujmowanie zatrzymanej części składnika aktywów lub zobowiązań wiernie oddaje stan zatrzymanych aktywów i zobowiązań oraz zmianę ich stanu w jednostce.

Jeżeli modyfikacja umowy dodaje prawa i obowiązki, które różnią się od praw i obowiązków wynikających z pierwotnej wersji umowy, może zajść konieczność potraktowania tych dodatków jako nowych aktywów lub zobowiązań. Jeżeli prawa i obowiązki te nie różnią się od zawartych w wersji pierwotnej, mogą zostać potraktowane jako część tych samych jednostek obrachunkowych, co pierwotne prawa i obowiązki.

Rozdział szósty: „Wycena”

W projekcie Założeń koncepcyjnych wycenę opisuje się jako proces pieniężnej kwantyfikacji informacji dotyczących aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, dochodów i kosztów jednostki.

Podstawą wyceny jest zidentyfikowana cecha wycenianej pozycji. Projekt opisuje dwie kategorie podstaw wyceny: koszt historyczny i wartość bieżącą.

Koszt historyczny

Wycena oparta o koszt historyczny koncentruje się na transakcji lub zdarzeniu z przeszłości, które spowodowało powstanie składnika aktywów, zobowiązań, dochodów lub kosztów. W przypadku składnika aktywów, koszt historyczny w chwili początkowego ujęcia to wartość wszystkich kosztów poniesionych w procesie nabycia/wytworzenia tego składnika aktywów, obejmująca zarówno uiszczoną zapłatę, jak i poniesione koszty transakcji. W przypadku zobowiązania finansowego jest to wartość zapłaty pomniejszona o koszty transakcji. Wyceny tej nie poddaje się późniejszej korekcie o zmiany cen, uwzględniając jedynie zużycie, utratę wartości i realizację.

Dochody lub koszty wyceniane po koszcie historycznym mogą mieć wartość predykcyjną, tj. na ich podstawie jednostka może ocenić wpływ tych zmian na przyszłe przepływy pieniężne lub marże. Mogą również stanowić punkt odniesienia przy porównywaniu historycznych szacunków przepływów pieniężnych lub marż.

W wielu przypadkach łatwiej i taniej jest przedstawić informacje oparte o koszt historyczny. Ponadto są one zrozumiałe i łatwo je sprawdzić.

Czasem jednak, zwłaszcza w przypadku znaczących zmian cen, informacje dotyczące kosztu historycznego aktywów i zobowiązań mogą być mniej przydatne niż informacje dotyczące kosztu bieżącego. Wykazane w sprawozdaniu finansowym kwoty podobnych składników aktywów i zobowiązań, nabytych lub poniesionych w różnych okresach, mogą się znacząco różnić.

Wartość bieżąca

Wartości bieżące obejmują wartość godziwą i wartość użytkową aktywów oraz wartość realizacji zobowiązań.

Projekt Założeń koncepcyjnych powtarza definicję wartości godziwej zawartą w MSSF 13, którą jest ceną, którą można otrzymać w transakcji sprzedaży składnika aktywów lub zapłaconą za przeniesienie zobowiązania w standardowej transakcji między uczestnikami rynku przeprowadzonej na dzień wyceny. W projekcie przedstawiono wykaz czynników kształtujących wartość godziwą. Są to:

- szacunki przyszłych przepływów pieniężnych,
- nieodłączna niepewność przepływów pieniężnych (w tym własne ryzyko kredytowe),
- wartość pieniądza w czasie,
- cena ponoszenia niepewności,
- inne czynniki (np. płynność).

Kosztów transakcji nie odejmuje się ani nie dodaje do wartości godziwej składnika aktywów lub zobowiązań.

Wycena aktywów i zobowiązań w wartości godziwej ma wartość predykcyjną, ponieważ uwzględnia oczekiwania uczestników rynku dotyczące ceny, rozkładu w czasie i niepewności przepływów pieniężnych. Może również stanowić punkt odniesienia przy uzyskiwaniu informacji zwrotnej dotyczącej poprzednich szacunków. Dochody i koszty wyceniane w wartości godziwej mogą mieć wartość predykcyjną lub referencyjną tylko po podziale (na prognozowany zysk, zysk wynikający z użytkowania przez jednostkę oraz skutki zmian oczekiwań uczestników rynku).

Jeżeli działalność gospodarcza nie obejmuje sprzedaży aktywów czy przeniesienia zobowiązań, wycena dochodów i kosztów w wartości godziwej może nie być informacją przydatną dla użytkowników sprawozdania finansowego. Porównywalność identycznych aktywów i zobowiązań wzrasta jednak, ponieważ wyceniane są w tej samej kwocie, niezależnie od daty nabycia lub podjęcia.

Określanie wartości godziwej na aktywnych rynkach jest procesem prostym i łatwym do zrozumienia, a ponadto weryfikowalnym. Jeżeli nie ma możliwości ustalenia wartości godziwej, oblicza się ją przy pomocy odpowiedniej techniki wyceny. Projekt wskazuje jednak potencjalne problemy wiążące się z zastosowaniem takich technik:

- proces szacowania może być kosztowny i złożony,
- wartości wsadowe mogą mieć charakter subiektywny,
- identyczne aktywa i zobowiązania mogą być różnie wyceniane.

Wartość godziwa jest określana przez rynek, wartość użytkowa i wartość realizacji zaś – przez jednostkę. Projekt proponuje definicję wartości użytkowej jako wartości bieżącej przepływów pieniężnych, które jednostka spodziewa się uzyskać w procesie dalszego użytkowania składnika aktywów i jego ostatecznego zbycia. Wartość realizacji to bieżąca wartość przepływów pieniężnych, których wypływu jednostka spodziewa się w wyniku spełnienia zobowiązania. Definicje te utworzone są na podstawie definicji wartości bieżącej zależnej od jednostki, zawartej w MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Podstawą obu wycen jest technika oparta o przepływy pieniężne, uwzględniająca te same czynniki, co wycena w wartości godziwej, lecz wykorzystująca założenia zależne od jednostki, nie od rynku. W wycenie uwzględnia się koszty transakcji.

Wartość użytkowa i wartość realizacji mają cechy predykcyjne, ponieważ zawierają informacje dotyczące prognozowanych wpływów i wypływów środków pieniężnych generowanych przez dany składnik aktywów lub zobowiązań. Obie mają wartość referencyjną, bo umożliwiają porównanie szacunków historycznych z kwotami faktycznymi. Ponieważ wartość użytkową i wartość realizacji określa się metodami opartymi o przepływy pieniężne, dotyczy ich na równi problematyka omawiana przy okazji wyceny w wartości godziwej.

W projekcie przyznaje się, że wartość użytkowa może nie być przydatna w przypadku składników aktywów wykorzystywanych w połączeniu z innymi aktywami. W takich sytuacjach wartość użytkową należy określać dla grupy aktywów i alokować do poszczególnych składników aktywów. Z tego jednak powodu wartość użytkowa nie ma zastosowania do wycen okresowych. Może być natomiast przydatna przy wycenach okazjonalnych, takich jak określenie wartości odzyskiwalnej składnika aktywów wycenianego po koszcie historycznym, jeżeli wystąpiła utrata wartości.

Wybór podstawy wyceny

Podstawy wyceny muszą być odpowiednie i muszą wiernie przedstawiać to, co jest celem ich zastosowania. Przy wyborze jednej z wyżej opisanych podstaw wyceny należy uwzględnić wpływ informacji przedstawionych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i w sprawozdaniu z wyniku finansowego. Należy przy tym uwzględnić takie czynniki, jak sposób oddziaływania składnika aktywów lub zobowiązań na przyszłe przepływy pieniężne czy jego cechy.

Spostrzeżenie

Sposób oddziaływania składnika aktywów lub zobowiązań na przyszłe przepływy pieniężne zależy od charakteru działalności prowadzonej przez jednostkę sprawozdawczą. Nieruchomość na przykład może być przeznaczona do sprzedaży lub do dalszego użytkowania.

Kolejnym czynnikiem, który należy brać pod uwagę przy wycenie, jest niepewność. Różne podstawy wyceny mogą charakteryzować się różnym stopniem niepewności. Choć niepewność wyceny nie jest tożsama z niepewnością wyniku, ten drugi może często wpływać na tę pierwszą.

Szacunki mogą prowadzić do wiernego przedstawienia, jeżeli są odpowiednio opisane i jeżeli odpowiednio objaśni się charakter i ograniczenia procesu szacowania; wreszcie jeżeli w procesie wyboru i zastosowania metody szacowania nie popełniono błędów.

Przy wyborze podstawy wyceny określonej pozycji należy również uwzględnić wybór podstawy wyceny pozycji z nią powiązanych. Wybór różnych podstaw wyceny pozycji powiązanych może doprowadzić do niedopasowania księgowego, co z kolei obniża użyteczność informacji.

Wybór kilku podstaw wyceny stosowanych w sprawozdaniu finansowym lub zmiana podstaw wyceny w poszczególnych okresach może utrudnić użytkownikom zrozumienie sprawozdania finansowego. Postępowanie takie może jednak być zasadne, jeżeli poprawia przydatność informacji.

Jeżeli w transakcji wymiany jednostka nabywa składnik aktywów w zamian za przyjęcie zobowiązania, obie te pozycje wycenia się początkowo w tej samej kwocie. Jeżeli jednostka nabywa składnik aktywów lub przyjmuje zobowiązanie w zamian za przekazanie innego składnika aktywów lub zobowiązań, początkowa wycena nabytego składnika aktywów (lub przyjętego zobowiązania) decyduje o tym, czy przy przeniesieniu drugiego składnika aktywów lub zobowiązań wystąpi dochód, czy koszt. Jeżeli chodzi o początkowe ujęcie wynikające z transakcji zawartej na warunkach rynkowych, w chwili początkowego ujęcia wartość godziwa i koszt historyczny składnika aktywów lub zobowiązań będą zbliżone, jednak koszt historyczny będzie uwzględniał koszty transakcji. Niemniej konieczne jest wyjaśnienie, jaką podstawę wyceny zastosowano w chwili początkowego ujęcia.

W przypadku transakcji zawartej z posiadaczami praw do instrumentów kapitałowych pełniących funkcje właścicielskie, zamiast zysku lub straty ujmuje się wpłatę lub wypłatę.

Projekt proponuje, by podstawa wyceny aktywów wytworzonych przez jednostkę była cały czas taka sama.

Czasem sensowne wydaje się użycie podstawy wyceny odmiennej niż w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. W innych przypadkach sensowniejsze wydaje się korzystanie z tej samej podstawy wyceny przy wycenie aktywów i zobowiązań w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i z różnych podstaw wyceny dochodów i kosztów związanych z tymi aktywami i zobowiązaniami.

Wycena kapitału własnego

Kapitał własny nie podlega wycenie. Jego wartość jest równa sumie wartości bilansowych wszystkich ujętych aktywów, pomniejszonej o sumę wartości bilansowych wszystkich ujętych zobowiązań. Istnieje jednak możliwość bezpośredniej wyceny poszczególnych klas kapitału własnego.

Choć kapitał własny ma na ogół wartość dodatnią, może również być ujemny, w zależności od tego, które aktywa i zobowiązania jednostka ujmuje i w jaki sposób je wycenia.

Rozdział siódmy: „Prezentacja i ujawnianie”

Ten rozdział projektu zawiera propozycje ogólnych koncepcji informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym oraz sposobu ich prezentacji i ujawniania. Obejmuje również wytyczne dotyczące sprawozdawczości wyniku finansowego, w tym zastosowania pozostałych całkowitych dochodów. Obecna wersja Założeń koncepcyjnych nie zajmuje się prezentacją i ujawnianiem informacji.

Cel i zakres sprawozdania finansowego

Projekt stanowi, że zakres sprawozdania finansowego zależy od jego celu, którym jest dostarczenie informacji na temat aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, dochodów i kosztów jednostki, przydatnych z perspektywy użytkowników sprawozdania finansowego przy ocenie prognoz przyszłych wpływów pieniężnych netto oraz dbałości kierownictwa o zasoby jednostki. Informacji tych dostarcza się poprzez ujmowanie odpowiednich pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej i z wyniku finansowego, spełniających definicję elementu sprawozdania finansowego oraz informacji zawartych w innych częściach sprawozdania finansowego, dotyczących pozycji ujętych, pozycji nieujętych spełniających definicję elementu sprawozdania finansowego, przepływów pieniężnych i wpłat otrzymanych od posiadaczy praw do instrumentów kapitałowych lub wypłat dokonanych na ich rzecz.

Projekt stanowi, że informacje ukierunkowane na przyszłość, dotyczące prawdopodobnych lub możliwych transakcji i zdarzeń, uwzględnia się w sprawozdaniu finansowym tylko wówczas, gdy dostarczają one przydatnych informacji, ułatwiających użytkownikom sprawozdania finansowego analizę aktywów, zobowiązań i kapitału własnego, posiadanych przez jednostkę na koniec lub w trakcie okresu sprawozdawczego (w tym pozycji nieuwjętych w sprawozdaniu finansowym) lub dochodów i kosztów okresu.

Prezentacja i ujawnianie informacji jako narzędzia komunikacji

Skuteczne i sprawne przekazywanie informacji w sprawozdaniu finansowym podnosi jego przydatność, czyni je bardziej zrozumiałym i porównywalnym oraz przyczynia się do wiernego przedstawienia aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, dochodów i kosztów jednostki. Zgodnie z propozycją, podstawy sprawnego i skutecznego przekazywania informacji obejmują:

- a) klasyfikowanie informacji w sposób uporządkowany, tj. podobne pozycje razem, niepodobne - oddzielnie;
- b) agregowanie informacji w taki sposób, by nadmiar szczegółów nie zmniejszał ich czytelności;
- c) świadome przestrzeganie celów i zasad prezentacji i ujawniania zamiast czysto mechanicznego zachowania zgodności z wymogami.

Spostrzeżenie

Sposób oddziaływania składnika aktywów lub zobowiązań na przyszłe przepływy pieniężne zależy od charakteru działalności prowadzonej przez jednostkę sprawozdawczą. Nieruchomość na przykład może być przeznaczona do sprzedaży lub do dalszego użytkowania.

Informacje dotyczące wyniku finansowego

W projekcie stwierdza się, że głównym źródłem informacji o wynikach finansowych jednostki za dany okres jest sprawozdanie z wyniku finansowego i że wymaga się prezentacji sumy lub sumy częściowej tego wyniku. W „Uzasadnieniu wniosków” RMSR wyjaśnia, że według jej oceny, określanie w Założeniach koncepcyjnych, czy dana pozycja powinna znaleźć się w sprawozdaniu z wyniku finansowego, czy w pozostałych całkowitych dochodach, nie ma sensu. „Założenia” zawierają ogólne wytyczne w tym względzie, dopuszczając możliwość późniejszej reklasyfikacji.

Ponieważ głównym źródłem informacji o wynikach finansowych jednostki za dany okres jest sprawozdanie z wyniku finansowego, przyjęto tymczasowe założenie, że wszystkie dochody i koszty zostaną w nim uwzględnione. Założenie to można odrzucić, jeżeli:

- a) dochody lub koszty dotyczą aktywów lub zobowiązań wycenianych w wartości bieżącej,
- b) usunięcie dochodów i kosztów ze sprawozdania z wyniku finansowego poprawiłoby przydatność innych informacji zawartych w tym dokumencie.

Założenie to może odrzucić tylko RMSR przy ustalaniu standardów, jednostki sporządzające sprawozdania finansowe nie mają takiej możliwości.

Przykładem eliminacji dochodów lub kosztów z wyniku finansowego jako zabiegu zwiększającego przydatność informacji jest wybór wyceny bieżącej jako podstawy wyceny składnika aktywów i zobowiązań w bilansie i innej podstawy wyceny związanych z nimi dochodów i kosztów w sprawozdaniu z wyniku finansowego („podwójna wycena”).

Projekt proponuje również przyjęcie założenia, że jeżeli dochody lub koszty uwzględni się w pozostałych całkowitych dochodach w jednym okresie, zostaną one przeniesione do sprawozdania z wyniku finansowego w którymś z okresów następnych, jeżeli ich ujęcie w sprawozdaniu z wyniku finansowego poprawi przydatność informacji ujętych w nim w danym okresie. Założenie to można odrzucić, np. jeżeli nie ma jednoznacznej podstawy identyfikacji okresu, w którym taka reklasyfikacja podniosłaby przydatność informacji zawartych w sprawozdaniu z wyniku finansowego. Brak takiej podstawy może wskazywać, że dana pozycja dochodów lub kosztów w ogóle nie powinna być elementem pozostałych całkowitych dochodów.

Rozdział ósmy: „Koncepcja kapitału i utrzymania kapitału”

Rozdział ósmy poświęcony jest omówieniu koncepcji kapitału i jego utrzymania. Zawarty w nim materiał przeniesiono z rozdziału czwartego obecnej wersji „Założeń koncepcyjnych” z niewielkimi zmianami, mającymi na celu ujednolicenie terminologii. W „Uzasadnieniu wniosków” RMSR zauważa, że koncepcje dotyczące utrzymania kapitału i kosztu bieżącego jako możliwej podstawy wyceny można najlepiej opracować w połączeniu z projektem dotyczącym rachunkowości prowadzonej w warunkach wysokiej inflacji, nie w ramach prac nad „Założeniami koncepcyjnymi”. Na razie takich prac nie planuje się.

Termin wejścia w życie proponowanych zmian

„Założenia koncepcyjne” nie mają określonej daty wejścia w życie. Każda znowelizowana wersja będzie zatem obowiązywała od dnia wydania.

W projekcie proponuje się okres przejściowy, długości ok. 18 miesięcy, z możliwością wcześniejszego zastosowania. Proponuje się również retrospektywne zastosowanie poprawek, z wyjątkiem zmian do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”.

Nasze rozwiązania informatyczne w zakresie MSSF

Exante i Finevare to sprawdzone rozwiązania informatyczne Deloitte w zakresie MSSF. Zostały one zbudowane przez naszych ekspertów i są wynikiem ponad 10 lat doświadczeń we wdrażaniu zasad rachunkowości dla instrumentów finansowych zgodnie z MSSF, w szczególności: MSR 32, MSR 39, MSR 37, MSR 18, MSSF 9 oraz MSSF 13.

Exante and Finevare are solutions developed by Deloitte that support accounting in accordance with IFRS. They have been developed by our professionals and are result of over 10 year experience in implementation of financial instruments accounting principles according to IFRS, particularly IAS 32, IAS 39, IFRS 9 and IFRS 13.

Adam Kołaczyk
Partner w Dziale Zarządzania
Ryzykiem
odpowiedzialny za Finevare
akolaczyk@deloitteCE.com

Finevare – rozwiązanie MSSF dla banków

Finevare jest rozwiązaniem obsługującym najbardziej wymagające obszary rachunkowości MSSF w bankach:

- Utrata wartości i rezerwy (MSR 39, MSSF 9, MSR 37),
- Zamortyzowany koszt (MSR 39, MSR 18),
- Wycena do wartości godziwej (MSR 39, MSSF 9, MSSF 13).

Rozwiązanie Finevare wdrażane jest jako dodatek do istniejącej architektury systemów w banku i zostało z sukcesem wdrożone w kilkunastu bankach, głównie w krajach Europy Środkowo-Wschodniej.

Główne funkcjonalności Finevare:

EIR – Moduł efektywnej stopy procentowej

Moduł dokonuje kalkulacji efektywnej stopy procentowej (ESP) oraz wartości dyskonta/premii do rozliczenia w danym okresie raportowym. Moduł jest dostosowany do uwzględniania wpływu zdarzeń na kontrakcie powodujących przeliczenie ESP lub korektę amortyzacji.

FV – Moduł wyceny do wartości godziwej

Moduł wspiera wycenę do wartości godziwej bazującą na podejściu DCF. Wbudowane modele do prognozowania przepływów pieniężnych mogą być oparte na schematach spłat i przedpłat, modelach szkodowości, krzywych odzysków, modelach utylizacji i amortyzacji oraz krzywych dyskontowych.

IMP – Moduł do szacowania utraty wartości (impairment)

Moduł wspiera proces identyfikacji utraty wartości oraz wyceny ekspozycji indywidualnie istotnych. Funkcjonalność modułu w zakresie podejścia kolektywnego do szacowania utraty wartości oparta jest na szeregu modeli statystycznych do estymacji parametrów ryzyka (EAD, PD, LGD, CCF).

IRC – Moduł korekty przychodu odsetkowego

Moduł wyznacza korektę przychodów odsetkowych rozpoznawanych przez bank w systemach transakcyjno-rozliczeniowych do wartości przychodów odsetkowych wg MSR 39.

ACC – Moduł księgowy

W module utrzymywane są salda oraz generowane są polecenia księgowania (związane z modułami EIR, FV, IMP, IRC), które są następnie eksportowane w formie plików płaskich do systemu centralnego banku/księgi głównej.

Finevare – IFRS solution for banking book

Finevare is a solution for the three most challenging areas of IFRS accounting for banking book:

- Impairment and provisions (IAS 39, MSSF 9, IAS 37),
- Amortized cost (IAS 39, IAS 18),
- Fair value measurement (IAS 39, IFRS 9, IFRS 13).

Finevare is designed as an add-on to the existing banking system architecture and has been successfully implemented in several banks, mainly in the Central-Eastern Europe.

Finevare - main functionalities:

EIR – Effective interest rate module

The module calculates effective interest rate (EIR) and discount/premium amortization for a given reporting period. The module handles specific contract events which result in an adjustment to the EIR or discount/premium amortization.

FV – Fair value module

The module supports fair value valuation based on a DCF approach. The embedded behavioural cash flows models may incorporate payment and prepayment patterns, impairment/default patterns, recovery curves, exposure utilization and amortization models and individual discount curves.

IMP – Impairment module

The module supports impairment identification process and further workflow related to evaluation of individually significant exposures. The module functionality related to collective assessment of impairment is based on statistical models of risk parameters estimation (EAD, PD, LGD, CCF).

IRC – Interest income correction module

The module calculates interest revenue according to IAS 39 and relevant the correction of the interest revenue recognized in the banking system.

ACC – Accounting module

The module keeps track of accounting balances and generates journal entries (related to EIR, FV, IMP, IRC modules), which are further exported as data flat files to the core banking system/General Ledger.

Dowiedz się więcej o Finevare:

www.finevare.com

Learn more about Finevare:

www.finevare.com

Exante – rozwiązanie MSSF dla przedsiębiorstw

Exante to system zarządzania ryzykiem finansowym wspierający następujące obszary:

- Wycena portfela instrumentów finansowych (MSR 39, MSSF 9, MSSF 13)
- Zautomatyzowane procedury związane z rachunkowością zabezpieczeń (MSR 39).

System Exante jest obecnie stosowany przez wiele polskich przedsiębiorstw.

Kluczowe funkcjonalności Exante:

Rejestracja parametrów transakcji pochodnych

System pozwala na rejestrację transakcji zawartych na rynkach: towarowym, walutowym i stopy procentowej.

Okresowe wyceny instrumentów pochodnych i ich księgowania

System dokonuje automatycznych wycen na każdy dzień roboczy. Wyceny bazują na średnich cenach rynkowych pozyskiwanych z serwisu Reuters i spełniają definicję wartości godziwej określonej w MSSF.

Określanie powiązań zabezpieczających

System umożliwia powiązanie pojedynczej transakcji lub portfeli transakcji finansowych do pozycji zabezpieczanych. Użytkownik otrzymuje dostęp do predefiniowanych strategii zabezpieczających, które są już sparametryzowane i dostosowane do jego wymagań.

Przeprowadzanie i dokumentacja testów skuteczności

System przeprowadza testy skuteczności metodą „dollar offset” lub metodą regresji liniowej. Wyniki testów są zapisywane w bazie danych, a użytkownik może śledzić te wyniki oraz ma zapewnioną pełną i poprawną dokumentację zgodną z MSR 39.

Generowanie poleceń księgowania

W przypadku rachunkowości zabezpieczeń konieczna jest ocena i pomiar skuteczności poszczególnych powiązań zabezpieczających. Exante automatycznie wylicza wartość skuteczną i nieskuteczną wszystkich powiązań zabezpieczających oraz przygotowuje odpowiednie polecenia księgowania, które mogą trafić do systemu księgowego.

Exante – Risk Solution for corporate entities supporting financial instruments accounting under IFRS

Exante is a financial risk management system supporting companies on following:

- Valuation of financial instruments portfolio (in accordance with IAS 39, IFRS 9, IFRS 13)
- Automated procedures supporting application of hedge accounting (IAS 39).

Exante is currently used by companies across many industries (i.e. energy, manufacturing, resources, mining, leasing).

Main Exante functionalities:

Registering derivatives parameters

The System captures derivatives in commodities, FX and interest rates markets.

Periodic valuation of derivatives and accounting of fair value

The System automatically calculates fair value at each market day. Valuations are based on average market prices derived from Reuters and comply with fair value definition from IFRS.

Defining hedging relationships

The System links transaction or transactions portfolios to hedged items. The User gets access to predefined (parameterized and customized) hedging strategies.

Testing effectiveness of hedge relationships

The System conducts effectiveness tests using dollar offset method or regression. Tests results are saved in database and the User can track them. Full documentation is prepared by the System in accordance with IAS 39.

Generation of postings to G/L

At the end of each accounting period Exante automatically prepares journal entries for accounting system. In case of hedge accounting it calculates effective and ineffective part of all hedging relationships and prepares appropriate postings.

Szymon Urbanowicz
Dyrektor w Dziale Zarządzania
Ryzykiem
odpowiedzialny za Exante
surbanowicz@deloitteCE.com

Dowiedz się więcej o Exante:
www.exante-online.com

Learn more about Exante:
www.exante-online.com

Nasze publikacje i przydatne linki

Tytuł	Opis
	Biuletyn MSSF Cykliczna publikacja poruszających tematy związane z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.
	Praktyczny przewodnik po MSSF / MSR 2015 Przewodnik zawiera streszczenia zapisów wszystkich MSSF z uwzględnieniem zmian w MSSF wydanych do końca października 2014 r. oraz porównanie z Ustawą o rachunkowości (PSR).
	Wzorcowe Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe 2014 według MSSF Wzór skonsolidowanego sprawozdania finansowego opracowany w celu zilustrowania ujawnień wymaganych przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską, dla sprawozdań finansowych sporządzanych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2014 roku i później.
	Przewodnik po znowelizowanych standardach MSSF 3 i MSR 27 Niniejszy przewodnik poświęcony jest przede wszystkim sposobom rozliczania połączeń jednostek gospodarczych zgodnie z MSSF 3(2008). W odpowiednich miejscach zawiera on odniesienia do MSR 27(2008) – w szczególności w odniesieniu do definicji kontroli, rozliczania udziałów niesprawujących kontroli oraz zmian struktury własnościowej.
	Przewodnik po MSSF 8 Segmenty Operacyjne Publikacja przedstawia najważniejsze zasady związane z implementacją i zastosowaniem MSSF 8, wykorzystując liczne przykłady zastosowania poszczególnych rozwiązań zawartych w standardzie, jak również przykładowe formy prezentacji danych o segmentach operacyjnych.

Wszystkie powyższe publikacje można pobrać bezpłatnie na stronie Deloitte: www.deloitte.com/pl/mssf

Przydatne linki

MSSF

www.deloitte.com/pl/MSSF

Publikacje i aktualne informacje dotyczące MSSF

www.iasplus.com

Na tej stronie można znaleźć aktualne informacje dotyczące zmian w MSSF i KIMSF oraz praktyczne materiały źródłowe.

www.ifrs.org

Fundacja MSSF i Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR)

www.ifac.org

Międzynarodowa Federacja Księgowych (IFAC)

Polskie Standardy Rachunkowości

www.mf.gov.pl

Ministerstwo Finansów (MF)

www.knf.gov.pl

Komisja Nadzoru Finansowego (KNF)

www.kibr.org.pl

Krajowa Izba Biegłych Rewidentów (KIBR)

www.skwp.org.pl

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (SKWP)

Deloitte

www.deloitte.com/pl/audyt

US GAAP

www.fasb.org

Amerykańska Rada ds. Standardów Sprawozdawczości Finansowej (FASB)

www.sec.gov

Amerykańska Komisja ds. Papierów Wartościowych i Giełd (SEC)

Unia Europejska

www.europa.eu

Unia Europejska (strona główna)

www.efrag.org

Europejska Grupa Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej

www.fee.be

Europejska Federacja Księgowych

www.esma.europa.eu

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych

Dodatkowe informacje dotyczące usług, programów, szkoleń i publikacji

www.deloitte.com/pl

Deloitte Polska

www.deloitte.com

Deloitte Global

Kontakt

Członkowie Zespołu Technicznego Deloitte Audyt:

Jarosław Suder

Partner

E-mail: jsuder@deloitteCE.com

Przemysław Zawadzki

Dyrektor

E-mail: pzawadzki@deloitteCE.com

Marcin Samolik

Starszy Menedżer

E-mail: msamolik@deloitteCE.com

Krzysztof Supera

Menedżer

E-mail: ksupera@deloittece.com

Paweł Tendera

Menedżer

E-mail: ptendera@deloitteCE.com

Eksperti Deloitte aktywnie wspierają proces implementacji MSSF. W tym celu stworzyliśmy platformę usług skierowanych głównie na kwestie związane ze sprawozdawczością finansową według MSSF oraz Krajowych Standardów Rachunkowości.

Doradztwo przy implementacji MSSF

Forma doradztwa i naszego zaangażowania w ten proces jest w pełni elastyczna, umożliwiając jednostkom dostosowanie naszej pomocy do ich specyfiki i indywidualnych wymagań.

Podstawowe usługi, które świadczymy to:

- doradztwo w zakresie opracowania planu implementacji MSSF,
- pomoc przy identyfikacji i szacowaniu istotnych różnic wynikających z zastosowania MSSF oraz ich odzwierciedlenia w księgach,
- opracowanie i modyfikacja planu kont oraz dostosowanie systemów księgowych, jak i sprawozdawczości finansowej do zasad wynikających z MSSF,
- doradztwo w zakresie zmian organizacyjnych i obiegu dokumentów spowodowane implementacją MSSF,
- opracowywanie polityki rachunkowości w oparciu o przyjęte zasady na gruncie MSSF,
- doradztwo i opracowywanie pakietów konsolidacyjnych oraz wzorów sprawozdań finansowych dla podmiotów indywidualnych i grup kapitałowych,
- doradztwo przy sporządzaniu prospektów emisyjnych.

Konsultacje (w tym „hot-line”)

Obejmują one opracowanie przez naszych ekspertów analiz eksperckich w zakresie stosowania regulacji MSSF, jak również polskich standardów rachunkowości. Konsultacje mają za zadanie wskazanie właściwych - adekwatnych dla danego zagadnienia - rozwiązań.

Szkolenia i warsztaty

- szkolenia teoretyczne i warsztatowe z zakresu regulacji MSSF,
- cykliczne szkolenia związane ze zmianami w regulacjach MSSF,
- szkolenia w zakresie polskich standardów rachunkowości.

www.deloitte.com/pl

Konferencja Deloitte i SEG

Zamknięcie Roku 2015 - sprawozdawczość MSSF spółek giełdowych w świetle starych i nowych wyzwań

Warszawa, 7 stycznia 2016 r.
Sala Notowań GPW

7 stycznia w Sali Notowań GPW w Warszawie odbędzie się konferencja organizowana przez Deloitte we współpracy ze Stowarzyszeniem Emitentów Giełdowych: „Zamknięcie Roku 2015 – sprawozdawczość MSSF spółek giełdowych w świetle starych i nowych wyzwań”, podczas której eksperci z Deloitte przedstawiać kluczowe kwestie związane z priorytetami nadzorczymi ESMA na rok 2015, standardami o leasingu i zagadnieniami dotyczącymi transakcji w Grupie. Eksperci omówią jakie wyzwania czekają banki przy zamknięciu roku 2015 i jakie są zalecenia dotyczące raportowania pozafinansowego, a także przybliżą nowy obraz cen transferowych w Polsce.

Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych to prestiżowa, ekspercka organizacja dbająca o rozwój polskiego rynku kapitałowego oraz reprezentująca interesy spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Służy środowisku emitentów wiedzą i doradztwem w zakresie regulacji rynku giełdowego oraz praw i powinności uczestniczących w nim spółek. Będąc organizacją ekspercką, zmierza do szerzenia i wymiany wiedzy umożliwiającej rozwój rynku kapitałowego i nowoczesnej gospodarki rynkowej w Polsce. Stowarzyszenie istnieje od 1993 roku, oferując pomoc i konsultacje dla spółek członkowskich w zakresie wymogów prawnych, regulacji rynku, relacji inwestorskich. Obecnie SEG skupia prawie 300 spółek notowanych na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych oraz alternatywnym rynku NewConnect, reprezentujących ponad 80 proc. kapitalizacji emitentów krajowych.

Stowarzyszenie podejmuje prace na rzecz rozwoju rynku kapitałowego, głównie za pomocą działań regulacyjnych i edukacyjnych. Działania regulacyjne obejmują inicjowanie zmian prawnych oraz uczestniczenie w procesie legislacyjnym aktów prawnych dotyczących rynku kapitałowego. Dzięki temu możliwa jest dbałość o jakość regulacji, tak aby powstające przepisy w jak największym stopniu przyczyniały się do dalszego rozwoju rynku. W przypadku, kiedy obowiązujące regulacje nastręczają trudności interpretacyjnych, Stowarzyszenie podejmuje stosowne działania: wydaje rekomendacje (jak w przypadku nowych regulacji WZA), uzyskuje opinie właściwych organów (jak w przypadku regulacji dotyczących Komitetów Audytu) oraz uzyskuje opinie renomowanych kancelarii prawnych (praktycznie we wszystkich kwestiach dotyczących ogółu notowanych spółek). Ponadto SEG służy członkom wiedzą i doświadczeniem (także w ramach indywidualnych konsultacji) w sprawach związanych z notowaniem spółek na GPW.

Wdrożenie działań regulacyjnych odbywa się poprzez organizację seminariów i konferencji służących pogłębianiu wiedzy z zakresu relacji inwestorskich, ustawowych obowiązków informacyjnych, aspektów prawnych (nowelizacje aktów prawnych) czy też finansowych (zmiany w rachunkowości). W działalności szkoleniowej Stowarzyszenia udział bierze rocznie ok. 1700 uczestników podczas kilkunastu spotkań, jak również poprzez transmisje w czasie rzeczywistym. Jako promotor nowoczesnych rozwiązań SEG rekomenduje wykorzystanie komunikacji elektronicznej w rozwoju relacji inwestorskich oraz komunikacji z inwestorami. Wyrazem działań ukierunkowanych na poprawę komunikacji spółki z otoczeniem jest tworzenie repozytorium korporacyjnych plików video oraz zaangażowanie w publikację czatów giełdowych wykorzystywanych przez emitentów. Natomiast organizowany przez SEG Konkurs Złota Strona Emitenta ma istotny wpływ na rozwój relacji inwestorskich. Kryteria Konkursu określają kierunek modyfikacji zakresu merytorycznego stron wpływając na poprawę jakości witryn korporacyjnych.

Szeroki zakres działań edukacyjnych oraz czynny udział w tworzeniu prawa na rynku kapitałowym powoduje wiele korzyści dla spółek członkowskich, m.in.:

- dostęp do wysokiej jakości szkoleń, organizowanych w odpowiedzi na bieżące zapotrzebowanie spółek członkowskich SEG
- bezpłatny udział pracowników spółek członkowskich w seminariach, konferencjach i kongresach organizowanych przez SEG
- materiały edukacyjne i publikacje opracowywane przez SEG przekazywane bezpłatnie
- możliwość korzystania z doradztwa SEG, np.:
 - w formie rekomendacji,
 - w formie indywidualnej porady pracowników SEG,
 - w formie pośrednictwa w uzyskaniu opinii właściwego organu,
 - w formie opinii prawnych opracowywanych na zlecenie SEG
- możliwość spotkania i bezpośrednich konsultacji ze znanymi osobistościami rynku kapitałowego i ekspertami zajmującymi się tematyką istotną dla funkcjonowania spółek giełdowych
- bieżący dostęp członków SEG do informacji o ważnych dla spółek giełdowych zmianach w prawie oraz o pracach nad tworzeniem regulacji rynku kapitałowego

Ponadto Emitent przystępujący do Stowarzyszenia:

- bierze udział w forum wymiany informacji i doświadczeń, poprzez uczestnictwo w spotkaniach skierowanych do osób zatrudnionych w poszczególnych obszarach spółki: - członków Rad Nadzorczych, - członków Zarządów, - pracowników działów: księgowości, finansów, relacji inwestorskich oraz prawa i zarządzania ryzykiem etc.
- otrzymuje dostęp do specjalnych zasobów serwisu, w tym SEGnet – aktualnych aktów prawnych, opinii i konsultacji dotyczących rynku
- uzyskuje możliwości otrzymywania bezpłatnych raportów publikowanych we współpracy z audytorami, kancelariami prawnymi, Giełdą Papierów Wartościowych oraz innymi instytucjami rynku
- korzysta z możliwości podnoszenia poziomu wiedzy na temat zasad funkcjonowania rynku kapitałowego,
- posługuje się przywilejem używania logo Stowarzyszenia oraz formuły: „Spółka należy do Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych” na drukach firmowych, w internecie i e-mail, w broszurach, biuletynach i pismach,
- ma możliwość zamieszczania danych korporacyjnych takich jako logo spółki i dane teled adresowe na stronie internetowej Stowarzyszenia.

Więcej na: www.seg.org.pl

Powyższa publikacja zawiera jedynie informacje natury ogólnej. Deloitte Touche Tohmatsu Limited, Deloitte Global Services Limited, Deloitte Global Services Holdings Limited, Deloitte Touche Tohmatsu Verein, firmy członkowskie oraz podmioty stowarzyszone nie świadczą tym samym, ani nie przedstawiają w tej publikacji porad księgowych, podatkowych, inwestycyjnych, finansowych, konsultingowych, prawnych czy innych. Nie należy także wyłącznie na podstawie zawartych tu informacji podejmować jakichkolwiek decyzji dotyczących Państwa działalności. Przed podjęciem jakichkolwiek decyzji lub działań dotyczących kwestii finansowych czy biznesowych powinni Państwo skorzystać z porady profesjonalnego doradcy. Deloitte Touche Tohmatsu Limited, Deloitte Global Services Limited, Deloitte Global Services Holdings Limited, Deloitte Touche Tohmatsu Verein, firmy członkowskie oraz podmioty stowarzyszone nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody wynikające z wykorzystania informacji zawartych w publikacji ani za Państwa decyzje podjęte w związku z tymi informacjami. Osoby korzystające z powyższej publikacji robią to na własne ryzyko i ponoszą pełną związaną z tym odpowiedzialność.

Deloitte świadczy usługi audytorskie, konsultingowe, doradztwa podatkowego i finansowego klientom z sektora publicznego oraz prywatnego, działającym w różnych branżach. Dzięki globalnej sieci firm członkowskich obejmującej 150 krajów oferujemy najwyższej klasy umiejętności, doświadczenie i wiedzę w połączeniu ze znajomością lokalnego rynku. Pomagamy klientom odnieść sukces niezależnie od miejsca i branży, w jakiej działają. 200 000 pracowników Deloitte na świecie realizuje misję firmy: stanowić standard najwyższej jakości.

Specjalistów Deloitte łączy kultura współpracy oparta na zawodowej rzetelności i uczciwości, maksymalnej wartości dla klientów, lojalnym współdziałaniu i sile, którą czerpią z różnorodności. Deloitte to środowisko sprzyjające ciągłemu pogłębianiu wiedzy, zdobywaniu nowych doświadczeń oraz rozwojowi zawodowemu. Eksperci Deloitte z zaangażowaniem współtworzą społeczną odpowiedzialność biznesu, podejmując inicjatywy na rzecz budowania zaufania publicznego i wspierania lokalnych społeczności.

Nazwa Deloitte odnosi się do jednej lub kilku jednostek Deloitte Touche Tohmatsu Limited, prywatnego podmiotu prawa brytyjskiego z ograniczoną odpowiedzialnością i jego firm członkowskich, które stanowią oddzielne i niezależne podmioty prawne. Dokładny opis struktury prawnej Deloitte Touche Tohmatsu Limited oraz jego firm członkowskich można znaleźć na stronie www.deloitte.com/pl/onas